VII-IX 11 1973

Меҳнат календарида — июль

Бугун

Меҳнат эстафетасини июль ойи олди. Ҳал қилувчи йилнинг ярми якунланди. Саноат корхоналарининг коллективлари социалистик мусобақани авж олдиришлари, илғор тўқимачилар Л. Казанцева, Е. Губина ва фрезерчи А. Девятовалар бошлаган ташаббусга қўшилиб меҳнат қилишлари натижасида бир қатор муваффақиятларга эришдилар. Пландан ташқари бир неча ўн миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Планга қўшимча машинасозлар кўплаб техника, асбобсозлар турли хил асбоблар, енгил ва озиқ-овқат саноати ходимлари халқ оммасига зарур товарлар ишлаб чиқардилар.

Ярим йилда шаҳримизда кўплаб объектлар фойдаланишга топширилди. Уларнинг кўплари бинокорларимизнинг ғайратлари туфайли муддатидан олдин фойдаланишга топширилди.

Ҳал қилувчи йилнинг биринчи ярмини коллективлар қандай зафарлар билан кутиб олганлиги ва июль ойида уларнинг олдида турган вазифалар ҳақида саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари ҳикоя қиладилар.

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши.
2 июль 1973 й.
ДУШАНБА
№ 152 (2148).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ХИЛМА-ХИЛ МАҲСУЛОТ

Г. АДАЛЁВ,
«Юлдуз» тикувчилик фирмасининг директори.

Бугун

«Юлдуз» тикувчилик фирмасида ўқувчи болаларнинг янги мактаб формасидан бир неча юз дона ишлаб чиқарилади. Бу йил биз ишлаб чиқараётган маҳсулотлар ассортиментининг 80 проценти янгиланди.

Фирма коллективи ярим йиллик планни муддатидан тўрт кун илгари бажарди. Планга қўшимча 150 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиниб, савдо ташкилотларига жўнатилди. Корхона планда кўрсатилганидан 30 минг сўм ортиқ фойда кўрди.

Иккинчи ярим йилликдан давлат Сифат белгиси берилган костюмларни оммавий суратда ишлаб чиқара бошлаймиз. Июль ойидан бунинг учун тайёргарлик қизитиб юборилади.

«Компрессор» заводининг маҳсулотларини жаҳоннинг 40 га яқин мамлакатлари харид қилмоқда.

СУРАТДА: корхонанинг илғор ишчиси йиғувчи слесарь коммунист Ахтам Сибгатуллин. У шу кунларда 1974 йил ҳисобига меҳнат қилмоқда.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси,
СССР Олий Совети Президиуми,
СССР Министрлар Советида

КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев билан Франция Республикаси Президенти Ж. Помпиду учрашуви якунлари тўғрисида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Совети КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг Франция республикасининг Президенти Ж. Помпиду билан 1973 йил июнда бўлиб ўтган учрашуви тўғрисидаги ахборотни муҳокама қилиб, ҳар икки мамлакат халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушадиган ҳамда Европада ва бутун дунёда кескинликни юмшатиш жараёнини мустаҳкамлаш учун ижобий аҳамиятга эга бўлган учрашув натижаларини тамомила маъқуллайдилар.

Воқеаларнинг бориши Совет Иттифоқи билан Франция ўз вақтида қўйган қадамларининг тўғри эканлигини ишончли тарзда тасдиқлайди. Совет Иттифоқи билан Франция амалий ҳамкорлик муносабатларини ўрнатиб, ўз куч-ғайратларини сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳаларда икки томонлама муносабатларни ривожлантиришга, Европада социал тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини изчиллик билан қўлланишга асосланган халқаро муносабатларнинг янги системасини вужудга келтиришга қаратдилар.

Ҳар икки томоннинг қўшма ахборотда ўз ифодасини топган ҳамда «СССР билан Франция ўртасидаги ҳамкорлик принциплари»ни ва сиёсий маслаҳатлар тўғрисидаги «Совет — Франция протоколи»ни изчиллик билан амалга ошириш негизида Франция — Совет алоқаларини янада мустаҳкамлашга қаратилган қатъияти, шунингдек 1974 йилнинг бошларида олий даражада Совет — Франция учрашувини яна ўтказиш тўғрисида келишиб олинганлиги муҳим аҳамиятта эгадир.

Машиналар қурилишга шошаяпти

Ш. ОСМОНОВ,
«Главташкентстрой» транспорт бошқармаси бошлиғи вазифасини бажарувчи.

«Главташкентстрой» транспорт бошқармаси коллективи йил бошидан бери ярим йиллик пландан ташқари 190 минг тонна қурилиш материаллари ташиди.

Бошқарма шоферлари 27 июнгача 16,5 миллион тонна бинокорлик материалларини қурилиш объектларига етказиб бериб, ярим йиллик юк ташиш планини бажаришди.

Социалистик мусобақаларда 4 ва 7-автобаза ишчилари яхши кўрсаткичларга эришдилар.

Июль ойида автомобилчилар олдида 3 миллион тонна юкни манзилга етказиб беришдек улкан вазифа турибди. Биз бутун куч ва ғайратимизни пойтахт қурилишларига ўз вақтида бинокорлик материаллари етказиб беришга сарфлаймиз.

Суратдаги чевар Манзура Мирзоированинг пойтахтдаги «Қизил тонг» тикувчилик фирмасида ишлаётганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. У 1969 йили 144-мактабнинг 8-синфини битириб ишга келган эди. Ҳозир у илғор тикувчилардан бири ҳисобланади.

Комсомол аъзоси коммунистик меҳнат зарбдори Мирзоирова шахсий беш йиллик планини 3,5 йилда бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқда. Шу билан бирга икки йиллик тикув-бичув курсининг ... курсида таҳсил олмоқда.

Ҳ. Шодиев фотоси.

Шу куннинг репортажи

Авиаремонтчилар ғайрати

Парвозга тараддуд кўраётган самолётларнинг гувиллаши кенг майдон узра олис-олисларга таралмоқда. Авиаремонт заводининг мотор синаш станциясида эса сокинлик. Бу ерда бир йўла иккита мотор синовдан ўтишига қарамай товушни ютувчи кучли установкалар ўрнатилганлиги сабабли шовқин йўқ.

Пультлардан бирида ўтирган механик Л. Сергеев приборларни диққат билан кузатмоқда. Бу приборлар двигателнинг ҳамма узеллари ишини автоматик равишда қайд қилиб бормоқда.

— Бу ер худди самолёт кабинасига ўхшайди,— дедим мен.

— Йўқ, бу ердаги приборлар бир мунча кўп,—дея эътироз билдирди мастер А. Тўлаганов.— Л. Сергеев синчиклаб текшираётган двигатель юзлаб «пўлат қушлар» юрагидан ҳеч қандай фарқ қилмайди. Шундай бўлсада унинг қаеридадир камчилик бор. Ремонт қилинаётган бу двигатель мотор цехи коллективининг июнь ойида планга қўшимча ремонтдан чиқарган етти двигателнинг бири. Йил бошидан буён планга қўшимча улардан 28 таси ремонтдан чиқарилди.

Бу цех бошқа цехлар каби катта ишлаб чиқариш майдонига эга. Ускуналарни ўрнатишда, иш жойини ташкил этишда ажойиб тартиб кўзга ташланиб турибди.

Бу коллектив шу йилнинг ўзида социалистик мусобақада заводда бир неча бор биринчи ўринни эгаллади, дея қисқача ахборот беради касаба союз завод комитетининг раиси И. В. Панов.

Цехда «АН-2» самолётининг двигателлари ремонтдан чиқарилмоқда. Бу самолётлардан қишлоқ хўжалик ишларида фойдаланилади. Ҳозир авиабўлинма ғўзаларни дефолиация қилишга тайёрланмоқда. Шунинг учун ҳам бу коллектив авиатехникалар ўз вақтида тахт туриши учун бутун куч-ғайратини сарфламоқда, дейди цех бошлиғи Н. А. Коваль.

Бошқа ишлаб чиқаришда бўлганидек, бу ерда ҳам тасодифий ҳол рўй берди. Тирсаксимон валлар қайта тикланадиган ва йиғиладиган участкадаги Евгений Алексеев бригадасида бир слесарь тўсатдан бетоб бўлиб қолди. Бошқа слесарь эса шу вақтда меҳнат отпускасида эди. Икки ишчи тўрт кишининг программасини бажарди. Агар улар шундай қилмаганларида эди конвейерда иш бир меъёрда кетмай, цех фаолияти издан чиқиши мумкин эди.

Мотор ремонт цехидаги ҳар бир ишчи умум меҳнат жараёнидаги ўз вазифасини яхши тушунади ҳамда умум коллектив ютуғига кўпроқ ҳисса қўшиш учун интилмоқда.

Моторни электр билан таъмин этувчи магнито-агрегатни ҳозир икки слесарь — Анатолий Касьянов билан Владимир Мальцев ремонт қилмоқда. Яқиндагина бу ерда беш слесарь ишларди. —Топшириқни иккаламиз бемалол бажаряпмиз,—дейди Касьянов. Чунки, илгари участкамизда меҳнатни ташкил этиш тўғрисида яхши ўйлаб кўрилмаган экан.

Қизиган асфальт узра кумушранг лайнерлар ёнидан ўтиб бормоқдамиз. Улар темир ҳавозалар устида ремонт қилинмоқда. Ёзлик майдон завод территориясига туташиб кетган.

Бу ерда Болгария самолёти турибди. Улардан хизмат муддатини ўтаган моторлар тушириб олиниб, ўрнига янги ремонтда[н] чиққанлари орт[...] моқда. Болгария Х[...] Республикаси қ[...] хўжалик ави[...] нинг раиси [...] Григоров ру[...] Николай Ал[...] ташаккур [...] изҳор этади[...]

— Биз ю[...] гателларни [...] ремонтдан [...] ликлари уч[...] ларга раҳма[...]

Авиаремон[...] йил Польша[...] вакия, Куба[...] КХДР ва бош[...] лакатларнинг а[...] панияларидан ш[...] қанчадан-қанча [...] натдорчилик сўзл[...] ни эшитмоқдалар.

В. ЛАПИНА.

Қизғин дамлар бошланди

Н. ШЕРМУҲАМЕДОВ,
1-уйсозлик комбинати биринчи пардозлаш бошқармасининг мастери.

Мен, Юнусобод массивининг «А 3», «А 4» ва Л. Б. Шастри кўчасидаги йирик панелли турар жой биноси қурилишларида мастерлик вазифасини ўтаяпман. Қурувчиларимиз объектларни тез ва соз қилиб битказиш, кишиларимизнинг дидига мос бинолар қуриб, уларнинг дилларини хушнуд қилиш иштиёқида меҳнат қилмоқда.

Ўтган ойда участкамиз бригадалари ўртасидаги мусобақада Юрий Березувицкий бошлиқ дурадгорлар бригадаси коллективи яхши кўрсаткичларга эришди. Улар Л. Б. Шастри номли кўчада қурилаётган тўққиз қаватли 54 квартирали бино қурилишида дурадгорлик ишларини амалга оширишди. Яъни, бинога дераза, эшик ўрнатишди. Дурадгорларимиз нинг июнь ойида бажарган ишлари 18 минг сўмни ташкил этди. Бошқача қилиб айтганда, ойлик план 130 процент бажарилди. Бунда А. Қосимов, А. Ярулин, Н. Бочков каби қурувчиларнинг хизмати катта бўлди.

Пойтахт қурилишларида

ҚУВВАТ ОРТАДИ

«Главташкентстрой» 3-қурилиш тресги 5-қурилиш бошқармасининг Анатолий Попов бошлиқ комплекс бригадаси 1-пойафзал фабрикаси учун янги бино қуришда қатнашмоқда. Ҳал қилувчи йилни муваффақиятли якунлашга аҳд қилган бинокорлар бинонинг тўртинчи қаватида монтаж ишларини бажаришяпти. Биринчи қаватда эса пардозлаш трестига қарашли 31-қурилиш бошқармасининг Василис Анданиодис бошлиқ сувоқчилар коллективи пардоз қилиш ишларини бошлаб юборишди.

Янги бино ишга туширилгач, фабриканинг ишлаб чиқариш қуввати ортади. Қурувчилар объектни келгуси йилда фойдаланишга топширишни мўлжаллашмоқда.

И. ШОИНОҒОМОВ.

Қудратли куч.

Олий ўқув юртлари студентлари келгуси ҳафтадан бошлаб беш йилликнинг улуғвор қурилишларига йўл оладилар. Бу йил мамлакат студентларининг қурилиш отряди 535 минг кишидан иборат қилиб тузилди. Қашқадарё, Сурхондарё областлари, Олтой ўлкасида олиб бориладиган қурилишларда қатнашиш учун тошкентлик ёшлар ҳам йўлланма олишган.

Тошкент халқ хўжалик институтида тузилган қурилиш отряди 700 йигит ва қиздан иборат. Шулардан 400 киши Қарши чўлини ўзлаштиришда қатнашади.

Бундан ташқари 200 студент «Главташкентстрой»нинг қурилиш отрядларида ғайрат кўрсатади, 100 йигит ва қиз эса Янгийўл шаҳрида паррандачилик комбинатини бунёд қилишда қатнашади.

Уч авлод ҳикояси

Республикамиздаги энг кекса билим даргоҳларидан бири — Йўлдош Охунбобоев номли медицина билим юртининг ҳашаматли клубида уч авлод учрашуви бўлиб ўтди. Кечани билим юрти директори Р. М. Мирхўжаев очиб, медицина ходимлари тайёрлаш борасида олиб борилаётган ишлар ҳақида гапириб берди. Билим даргоҳини дастлаб битирган, ҳозир турли соҳаларда меҳнат қилаётган кишилар учрашувнинг ҳурматли меҳмонлари бўлишди. 1931 йилда шу билим юртини битирган, ҳозир В. И. Ленин номли Давлат университети ўқитувчиси, биология фанлари доктори М. Орифхонова ўзининг ҳаёт йўли ҳақида гапириб берди.

— Ёшлар, билим олинг, у сизга ҳурмат ва обрў келтиради, — деди олима.

1933 йилда билим юртини битирган ҳозир медицина фанлари доктори, эпидемиология-микробиология ва юқумли касалликлар илмий-текшириш институтининг директори К. Ю. Юсупов, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрининг ўринбосарлари Қ. С. Тўлаганов, С. Камолов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач С. Файзуллаев, Ўзбекистон ССР соғлиқни сақлаш министрлиги ўқув юртлари ва кадрлар бўлими бошлиғи В. А. Сайдахмедов, шу билим юртида ёшларга билим бераётган С. Расулов, И. Исмоилов, Х. Ёқубова ва бошқалар ҳам қатнашдилар. Улар меҳрибон мураббийларига миннатдорчилик изҳор қилиш билан бирга, ёшларга билим эгаллашнинг афзалликлари ҳақида гапирдилар. Кеча охирида билим юртининг ҳаваскорлари концерт беришди. Уч авлод учрашуви мароқли ўтди.

Ш. АБДУЛЛАЕВ,
М. ИСЛОМОВ,
М. МИРАЗИЗОВ,
билим юртининг студентлари.

● ФУТБОЛ

ЯНА ЙИРИК ҲИСОБДА

Кеча СССР биринчилигининг навбатдаги турида Тошкентнинг «Пахтакор» футболчилари ўз майдонларида Минскнинг «Динамо» командасини қабул қилдилар. Бу учрашувнинг натижаси ҳамшаҳарларимиз учун муҳим аҳамиятга эга эди. Улар ғалаба қозонилган тақдирда турнир жадвалидаги ўз мавқеларини бироз ўнглаб олган, бунинг устига ростовликлар муваффақиятсизликка учраса бир поғона юқорига қадам қўйган бўлардилар. Шундай ҳам бўлди.

Ўйиннинг бошидан то охирги дақиқаларигача «Пахтакор» ҳужумкорлик билан ўйнаб, ташаббусни қўлдан бергани йўқ. Натижада улар рақиблари дарвозасига тўрт тўп киритиб, ўз дарвозаларини даҳлсиз сақлаб қолишди. Уч тўп жарима зарбасидан киритилди. Улардан иккитаси Абдураимовнинг, биттаси Голиковнинг ҳисобига ёзилди. Тўртинчи тўпни меҳмонлар дарвозасига Лисаковский киритди.

Ростовликлар эса шу турда «Карпати» футболчиларига 0:1 ҳисобида ютқазиб қўйдилар.

Шундай қилиб «Пахтакор» ўз очколари запасини 7 тага етказиб, охирги ўринни Ростов армиячиларига бўшатиб берди.

КЎНГИЛЛИ ДАМ ОЛИШЯПТИ

Тошкент устки трикотаж фабрикасида ишчи ва хизматчиларнинг маданий дам олиши яхши йўлга қўйилган. Яқинда Тельман номидаги маданият ва истироҳат боғида фабрика коллективи ва уларнинг оилалари учун кўнгилли ҳордиқ чиқариш куни ўтказилди. Бу куни катталар учун концерт ва турли мусобақалар уюштирилди, кичкинтойлар учун мультфильмлар кўрсатилди, махсус ўйинлар ташкил қилинди.

Фабрика маъмурияти шанба ва якшанба кунлари коллектив равишда дам олиш учун алоҳида машина ажратган. Бу машина эрта тонгда «Роҳат» кўлига йўл олади. Ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат отпускалари ҳам мазмунли ва кўнгилли ўтмоқда. Бир гуруҳ ишчилар Москва, Рязань, Уфа, Минск, Рига, Киев ва Краснодар ўлкасида дам олиб қайтишди. Обираҳмат, Кумушкон, Троицкий, дам олиш уйларига ҳам арзон нархда йўлланмалар беριляпти.

Каникул соз ўтмоқда

БОЛАЛАР ҚУВОНЧИ

Сирдарё областининг Фориш райони территориясида жойлашган пионер лагерида пойтахт мактаблари нинг юздан зиёд ўқувчиси ёзги каникулни кўнгилли ўтказмоқда. Лагерда турли хил тўгараклар мунтазам ишлаб турибди.

— Биз болаларнинг дам олишларини яхши ўтказиш мақсадида барча воситаларни ишга солмоқдамиз,—деди мухбиримиз билан суҳбатда В. И. Ленин номли республика пионерлар саройи директори О. Иброҳимова.— Қардош республикалардан келган пионерлар иштирокида турли хил тадбирлар ўтказмоқдамиз. Яқинда Намангандан 80 ўқувчи бизга меҳмон бўлиб келишди. Уларни шаҳримиз билан таништирдик. Пионерлар саройидаги бадиий ҳаваскорлик тўгараги аъзолари шаҳар атрофидаги пионер лагерларига боришиб, тенгдошларини қўшиқ, куйлари билан хушнуд қилишмоқда.

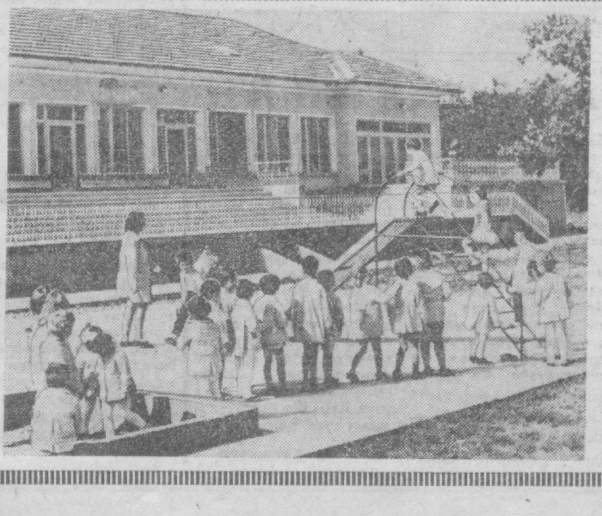

Болгария Халқ Республикасида йилдан йилга болалар боғчалари ва яслилари кўпаймоқда. Ҳозир мамлакатда 400 мингга яқин бола боғча ва яслиларда тарбияланмоқда.

СУРАТДА: Габрово яқинидаги Добромири қишлоғидаги болалар боғчаси.

Централфото—ТАСС.

Жаҳон ойнаси

★ БЕРЛИН. Германия Бирлашган Социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Э. Хонеккер ёшлар ва студентларнинг X Жаҳон фестивалига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш миллий комитетининг йиғилишида нутқ сўзлаб, бундай деди: Совет Иттифоқи билан АҚШ ўртасидаги муносабатларнинг қандай халқаро аҳамиятга эга эканлигини тушуниб, биз КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Леонид Ильич Брежневнинг АҚШда олиб борган музокараларининг натижаларини табриклаймиз. Э. Хонеккер ёшлар ва студентларнинг X Жаҳон фестивалига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш миллий комитетининг раисидир. СССР билан АҚШ ўртасида муҳим битимлар имзоланиши, айниқса ядро урушининг олдини олиш тўғрисидаги битимнинг имзоланиши натижасида, деб таъкидлади у, мустаҳкам тинчликка эришиш ва уни сақлаб қолишда халқларнинг кураши учун янги қулай шарт-шароитлар ва имкониятлар яратилди.

Э. Хонеккер фестивалга ГДР да сингари чет элларда ҳам ҳар томонлама тайёргарлик кўрилаётганлигига батафсил тўхталиб ўтди.

Йиғилишда Германия Демократик Республикаси пойтахтининг фестиваль меҳмонларини қабул қилиб олишга қандай тайёргарлик кўраётганлиги ҳам қараб чиқилди.

★ **НЬЮ-ЙОРК. СССРнинг БМТ ҳузуридаги доимий ваколатхонаси КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг Парижда Франция Президенти Жорж Помпиду томонидан унинг шарафига берилган зиёфатда сўзлаган нутқи текстини матбуот ҳужжати сифатида тарқатди.**

★ РИМ. Италия Компартиясининг партия билетларини алмаштириш ва партия сафларига янги аъзолар жалб этиш кампанияси мамлакатда муваффақиятли ўтмоқда. Шу йилнинг 26 июнигача бўлган маълумотларга кўра, Италия Коммунистик партияси сафларида 1 миллион 596.462 коммунист бўлган. Бу ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 63.125 киши кўп.

★ **БОНН 29 июндан бошлаб Ғарбий Германия маркаси 5,5 процент ревальвация қилинди. ГФР молия министри Г. Шмидт ҳукуматнинг шу куни бўлиб ўтган мажлисидан сўнг шуни хабар қилди.**

(ТАСС).

◉Сўз — халқ хизматкорларига

Совет қурилиши

Қалб сўзлари

Қизғин давр — маҳаллий Советларга сайловлар тугаганига икки ҳафтадан ортиқроқ вақт ўтди. Меҳнаткашлар ўзларининг энг яхши ўғил-қизлари, ишда чиниққан, омма ўртасида обрў қозонган ҳамкасб дўстларига зўр ишонч билдиришиб, депутатликка сайлашди.

Хўш, шу неча-кундузда халқ хизматкорлари нималар қилишяпти? Қанақа ишларни амалга оширишмоқда? Улар қандай ўй-хаёллар билан банд? Биз ана шу саволларга жавоб топиш учун икки депутатга мурожаат қилдик. Уларнинг режалари, иш планлари билан танишдик.

ДЕПУТАТ БУРЧИ

О. РАСУЛОВ,
Киров район ижроия комитетининг раиси, шаҳар Совети депутати.

Менга кўрсатилган ишончдан бениҳоя хурсандман. Лекин, бу ишонч зиммага оғир вазифалар юклашини бир зум ҳам унутаётганим йўқ. Чунки, ҳар бир наказ остида инсон тақдири ётади. Шундай экан, сайловчилар истакларини бажариш, биз депутатлардан катта масъулият ва юксак ирода талаб қилишини ҳамиша ёдда тутишимиз керак.

Халқ ўзи сайлаб қўйган депутатдан кўп нарса кутади. Бироқ наказлар ўз-ўзидан осонликча ҳал бўлмайди. Бунинг учун озмунча елиб-югурилмайди, терлаб пишилмайди. Лекин, биргина депутатнинг ўзи муҳим масалаларни ҳал этишга ожизлик қилади. Худди шунинг учун ҳам, депутат аввало район ижроия комитети билан алоқани мустаҳкамлаши керак. У сайловчилар наказлари билан райижрокомни таништирмоғи ва йўл-йўриқлар олмоғи лозим. Бундай ҳамкорлик ишни самарали ҳал бўлишига олиб келади.

Депутат ўз сайловчиларини яхши билиши керак. Уларнинг иши, яшаш шароити, оилавий аҳволи билан қизиқиши лозим. Шундагина у ҳар бир талабни тўғри ҳал эта олади.

Тажрибадан шу нарса маълумки, баъзи депутатлар жамоатчилик иши билан етарли шуғулланмайдилар. Одамлар тақдири билан атрофлича қизиқмайдилар, сайловчилар билан учрашмайдилар. Бу сайлов округларида яшовчи аҳолининг кўпчилиги ўз депутатининг кимлигини билмайди. Бундай депутатлар камчиликни хаспўшлаш учун қоғозбозликка берилиб кетишади. Қилинмаган ишларни бажарилди, деб қайд қилишади. Натижада, у эл эътиборидан четда қолади, сайловчилар ишончини йўқотади. Хўш, бундай депутатнинг кимга кераги бор! Юқоридаги ҳолнинг олдини олишда райижроком ҳам фаол бўлиши керак. У ҳар бир депутатнинг иш плани билан яқиндан танишиши, улар устидан контроллик қилиб туриши лозим. Вақти-вақти билан ўтказилган йиғилишларда ўз ишига совуққонлик қилаётган депутатнинг ҳисоботини тинглаши, нуқсонлар олдини олиш тадбирий чораларини кўрмоғи лозим.

Бизнинг район ижроия комитети бу борада қатор ишларни амалга оширяпти. Жумладан, «Депутат куни» деб аталган семинар ташкил қилинди. Бунда Совет қурилишига оид муҳим темаларда лекциялар уюштирилади. Депутатларнинг ижобий тажрибалари ўрганилади.

Ҳамма гап депутатнинг ўз бурчи ва ҳуқуқини тўлиқ англаб етишида. Бу икки нарса доимо бири-бирини тақозо қилади, бир-бирини тўлдиради. Бурчга садоқат билан ёндошган депутатгина омма ишончини оқлай олади, эл олдида юзи ёруғ бўлади. Буни ҳар доим, ҳар қадамда унутмаслигимиз керак.

ТАШАББУСКОР БЎЛАЙЛИК

Н. ХОЛМУҲАМЕДОВ,
Республика миқёсидаги шахсий пенсионер, шаҳар Советининг депутати.

Бир неча сайловдан бери қаторасига депутатликка сайланиб келаман. Бу билан фахрланаман, албатта. Хизмати элга манзур бўлган ҳар бир киши қувониши табиий. Шахсий пенсионер бўлсамда, уйда қўл қовуштириб ўтиришни эп кўрмайман. Озгина бўлса ҳам элга нафим тегса дейман.

Шу кеча-кундузда Тошкентимиз беқиёс даражада гўзаллашиб бормоқда. Шаҳримиз қанча кўркам бўлса, дилимиз шунча хушнуд бўлади. Шу ўринда бир нарсани ўртага ташламоқчиман. Яқинда Сергелига борган эдим. Машинада кетаётиб, бир уй тепасига қоқилган «Энг озода уй» деган ёзувга кўзим тушди. Беихтиёр бир фикр туғилди. Борди-ю, депутатлар ёрдамида «Энг илғор маҳалла», «Энг илғор квартал» деган ташаббус бошлансачи? Албатта, райижроком бу борада депутатларга қўлидан келганча ёрдам берса, йил охирида кўрик ўтказилиб, унинг натижаси маълум қилинса, яхши бўларди. Бу нарса депутатнинг ташаббускорлиги ва унинг қай даражада ишлашини ҳам рўй-рост равшанлаштирарди.

Депутат — халқ хизматкори. Шундай экан, у ҳар бир хайрли ишга бош-қош бўлиши керак.

ДЕҲҚОНЛАРНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ЁҚУТИСТОН АССР, Брест, Пенза, Пермь, Тошкент, Сахалин, Гурьев областлари, Хабаровск ўлкаси қишлоқ хўжалик меҳнатчилари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва тайёрлашни кўпайтириш учун бошланган Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, давлатга чорвачилик маҳсулотлари сотиш юзасидан белгиланган халқ хўжалик планларини муддатидан илгари бажардилар.

Брест областининг чорвачилик ходимлари давлат тайёрлов пунктларига 67 минг тонна гўшт, 229 минг тонна сут, 53,5 миллион дона тухум ва 150 тонна жун етказиб бердилар.

Ёқутистон АССР, Тошкент, Сахалин, Пермь, Гурьев областлари, Хабаровск ўлкаси қишлоқ хўжалик планларини анча ошириб адо этдилар.

Давлатга пландан ташқари чорвачилик маҳсулотлари сотиш давом этмоқда.

Тошкент агрегат заводи қишлоқ хўжалиги машиналари учун редукторлар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Янги редукторлар кооперация асосида Тернополь комбайн заводига жўнатилади. Бу корхона фақат мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги учунгина эмас, балки Болгария, ГДР ва бошқа социалистик мамлакатларга ҳам редукторлар етказиб беради.

СУРАТДА: коммунистик меҳнат зарбдори токарь Анатолий Неулибин лавлаги йиғадиган машиналар учун деталь тайёрлаяпти.

Р. Шамсуддинов фотоси.

Коммунистлар ишлаб чиқаришда

Камолот босқичлари

2-ТЎҚУВ фабрикаси тўқимачилик комбинатида асосий ишлаб чиқариш бўлимларидан ҳисобланади. Ана шу фабриканинг 3-цехида кўплаб бригада (комплект)лар мавжуд. Донгдор тўқувчи Л. Казанцева ва Е. Губиналарнинг ватанпарварлик ташаббуслари фабрикада кенг қулоч ёйдирилган.

Цеҳнинг 5-участкасида бўлганимизда мастер М. Деҳқонов ва мастер ёрдамчиси В. П. Белов комплектининг ишлари билан танишдик. Цех бошлиғи бўлимида ана шу 39-комплект барча кўрсаткичлар бўйича социалистик мусобақада пешқадамлик қилаётганлигини айтишди. Комплект аъзолари смена нормаларини бажаришда, сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришда мусобақадошларга намуна бўлмоқда.

— Бу муваффақиятлар боиси нимада?

Аввало, мастер, унинг ёрдамчисининг ишчиларни бир мақсад сари—олдинга қўйилган вазифаларни муваффақиятли ҳал этишга сафарбар эта билишидадир. Бу комплект раҳбарлари ишлаб чиқаришнинг худди шундай командирлари ҳисобланади. Мастер М. Деҳқонов ва унинг ёрдамчиси В. П. Белов ҳақиқий меҳнат ветеранлари, ўз касбларини яхши эгаллаган малакали кадрлардир.

Улуғ Ватан уруши ветерани Василий Петрович Белов кекса коммунист. У 26 йилдан буён шу ерда мастер ёрдамчиси бўлиб ишлаб келмоқда. Дастлаб ишга келганида биринчи устози И. М. Емельяновдан ҳунар ўрганган эди. Энди кўп йиллардан буён ўзи ёшларга устозлик қиляпти. Комплектда ишлаётган тўқувчи В. И. Жабина, Р. Сафарова, зарядчи А. Эртель, отривчи Р. Гатиналар Василий Петровични ўз устозлари деб биладилар.

Улар мастер ёрдамчиси раҳбарлигида ва маслаҳати билан дастгоҳларни ўз вақтида техника назоратидан ўтказадилар, жорий ремонт қиладилар. Комплект ишчилари ўз ихтиёрларидаги 54 станокдан унумли фойдаланишларида ана шу тадбирлар қўл келмоқда. Бунинг устига ишчилар бир-бирлари билан дўстлик алоқаларини мустаҳкамлашган.

В. П. Белов бошлиқ комплект комбинатда биринчилар қатори 1966 йилда «Коммунистик меҳнат бригадаси» деган шарафли номга сазовор бўлган. Шундан буён бу номни меҳнатда оқлаб келяпти. Комплект аъзолари топшириқларини доимо 10—13 процентдан ошириб бажариш билан цех ва умумколлектив планининг муваффақиятли адо этилишига муносиб ҳисса қўшиб келишмоқда.

Тайёрланаётган газламаларнинг 99,5 процентини биринчи сортларда топширишга эришилмоқда.

Б. САЙДАЛИЕВ.

◆ ФАН — ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИГА

Изотоплар ва ҳосил

Изотоплар ва ионлаштирувчи нурлардан қишлоқ хўжалигида фойдаланишга бағишланган семинар Тошкентда бўлиб ўтди. Бу семинарни Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги ва Бутуниттифоқ «Изотоп» бирлашмасининг Тошкентдаги республикалараро бўлими уюштирди.

Семинар қатнашчилари Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистондаги илмий-тадқиқот институтларида, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш муассасаларида, жумладан, пахта, дон ва мевали экинлар ҳосилдорлигини янада ошириш чорвачилик ва пиллачилик маҳсулдорлигини кўпайтириш проблемаларини ҳал этиш соҳасидаги ишларда изотоплар ва ионлаштирувчи нурлардан фойдаланиш практикаси билан танишдилар. Қишлоқ хўжалигида бу ишларни кенгайтириш тадбирлари белгиланди.

(ЎзТАГ).

Хушхабарлар

…ОҚ. Жанубий …лиқчилари ба… куни шара… …бдор меҳнат …туриб ишлаб, …нг ишлаб чи… …рафикларидан …иб кетдилар. …л бошидан бе… …ириққа қўшим… …да беш минг …га яқин судак, …балиқ, лаққа ва …а балиқлари ов… …лар. Пландан таш… …н овланган бу ба… …иқнинг тўртдан бир …исмини қабул пункти… …а «Память Ленина» балиқчилик колхозининг меҳнаткашлари топширишди. Улар Жанубий Оролда биринчи бўлиб йиллик программани бажардилар.

* * *

ҚЎҚОН. Қўқон суперфосфат заводининг коллективи беш йилликнинг учинчи йилига олган мажбуриятининг муҳим пунктини бажариши учун салкам олти ой вақт керак бўлди. Завод йил бошидан бери пландан ташқари саккиз минг тонна фосфат ўғит ишлаб чиқариб, Ўрта Осиё пахтакорларига жўнатди. Корхона меҳнаткашлари мажбуриятга қўшимча равишда йил охирига қадар яна камида уч минг тонна «ҳосилдорлик обиҳаёти» ишлаб чиқаришга қарор қилдилар.

* * *

НУКУС. Орол бўйининг қишлоқ йўлларига асфальт ётқизилмоқда. Қорақалпоғистоннинг жанубий ва бошқа районларидаги барча совхозлар ҳозирнинг ўзидаёқ ажойиб йўлларга эга. Бунда «Ўзгипроавтодор» институти Қорақалпоғистон комплекс бўлими коллективининг каттагина хизмати бор. Бўлим ташкил этилганига беш йил бўлди. Бўлим мутахассислари шу вақт ичида умумий нархи йигирма миллион сўмликдан ортиқ автомобиль йўллари қурилишига лойиҳа тайёрлаб бердилар.

(ЎзТАГ).

Редакцияга хат

НУРЛИ КЕЛАЖАК САРИ

Ўқувчилик ҳаётининг сўнгги дақиқалари. Бу дақиқалар ўрта мактабни тугаллаб, мустақил ҳаётга илк бор қадам қўйиш арафасида турган ҳар бир йигит-қизнинг хотирасида умрбод сақланиб қолади. Мана, сўнгги имтиҳонлар ҳам топширилди. Етуклик аттестати қўлга тегди. Олдинда эса, ҳаётнинг нурли сўқмоқлари, порлоқ келажак.

111-мактаб пойтахтдаги энг йирик билим ўчоқларидан бири. Бу муқаддас даргоҳнинг тўртта ўнинчи синфини ҳозир 150 йигит-қиз тугаллади.

Ёшларнинг мустаҳкам билим олишлари учун мактаб педагогик коллективи барча керакли шароитни муҳайё қилиб қўйган. Ўқувчилар замонавий техника воситалари билан жиҳозланган ажойиб фан кабинетларидан фойдаланишди, шинам, ёруғ синфларда билим олишди.

Шукуржон Усмонов, Зиёвиддин Қурбонқулов, Пўлат Ражабов, Бекмурод Жўраев, Любовь Сенетая, Ёқутой Каримова, Муҳаррам Раҳматуллаева, Матлуба Рихсиева каби тажрибали ўқитувчилар таълим самарадорлигини ошириш, ўқувчиларнинг фан асосларини ўзлаштиришида ҳамиша жонбозлик қилиб келишяпти. Юздан ортиқ битирувчининг барча фанлардан фақат «4» ва «5» баҳо олиши бунинг ёрқин далилидир.

...Мактаб боғи. Гулзор орасида ёшларнинг гурунги қизғин. Йигит-қизлар дўстлари билан ўз орзулари ҳақида тўлқинланиб гапиришмоқда. Чеҳрасида табассум жилваланаётган қиз — Зулхумор Азизова барча синовлардан «аъло» ва «яхши» баҳолар билан ўтди. Энди у ҳужжатларини Низомий номидаги Тошкент Давлат Педагогика институтининг ўзбек тили ва адабиёти факультетига топширмоқчи. Ўқитувчидек шарафли касб эгаси бўлиш унинг ягона орзуси. Дугонаси Нозима Носирова эса кимёгар бўлишни мақсад қилиб олган. Нозима ёш химикларнинг район, шаҳар олимпиадалари ғолиби. Н. Носирова ТошДУнинг химия факультетида ўқишга аҳд қилган. Абдужаббор Ёқубов Чкалов номли самолётсозлик заводида, Абдушукур Мўминов мебель фирмасида ишлаб, ўқишларини кечқурунги бўлимларда давом эттиришга қарор қилишди. Жонажон мактаблари билан хайрлашаётган ёшларнинг орзу-ҳаваси чексиз. Аммо барчасининг кўнглини бир туйғу—қўлига қалам ушлатиб, ёзишни ўргатган фан оламига дарча очган ажойиб устозлар, меҳрибон ўқитувчиларига чексиз миннатдорчилик туйғуси қамраб олган.

Б. МАНСУРОВ.

«Узсельхозтехника»нинг Меҳнат Қизил Байроқ орденли тажриба ремонт-механика заводи коллективи қишлоқ хўжалик механизаторлари учун кўплаб гидравлик пресслар тайёрлаб бермоқда. Бундай гидравлик пресслардан трактор, сеялкалар каби қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилишда фойдаланилади.

СУРАТДА: Исроилжон Исаматов (ўнгда) бош бўлган контролёрлар бригадаси аъзолари гидравлик прессларни қайта кўрикдан ўтказиш пайтида.

М. Нуриддинов фотоси.

Жаҳон ойнаси

Катта аҳамиятга эга бўлган воқеа

ВЕНА. (ТАСС). СССР Министрлар Совети раиси А. Н. Косигиннинг Венага қиладиган визити Австрия жамоатчилигини ғоят қизиқтирмоқда. Мамлакатнинг сиёсий ва савдо-саноат доиралари Австрия билан Совет Иттифоқи ўртасида низоли проблема ёки ҳал этилмаган масалалар йўқ, деб якдиллик билан таъкидламоқдалар. Бу ерда Европада кескинлик тобора юмшаётган, турли ижтимоий системаларга мансуб мамлакатлар ўртасида ҳамкорлик имкониятлари ўсаётган бир пайтда совет ҳукумати бошлиғининг Австрияга келишига мамнуният билдирилмоқда.

Австриядаги саноат национализация қилинган сектори бошқармаси акционерлик жамиятининг вакили Фридрих Тронт бундай деди: СССР Министрлар Совети раисининг Австрияга визитини муҳим воқеа деб ҳисоблаймиз. 100 мингдан ортиқ киши банд бўлган национализация қилинган корхоналар Совет Иттифоқининг савдо соҳасидаги шеригидир, деди у. Бизнинг алоқаларимиз муваффақиятли ривожланмоқда. Аммо ҳамкорлик имкониятларидан ҳали тўла фойдаланилган эмас, албатта. Мен ўйлайманки, А. Н. Косигиннинг мамлакатимизга визити Австрия билан СССР ўртасида иқтисодий ҳамкорликни янада ривожлантиришга имкон беради.

Австрия коммунистик ёшлар раиси Отто Подольский бундай деди: бизнинг ўртамиздаги муносабатлар жуда яхши. Бунга аввало сабаб шуки, Совет Иттифоқи Австриянинг бетарафлиги ва мустақиллигига доимо ҳурмат билан қараб келмоқда. А. Н. Косигин хавфсизлик ва ҳамкорлик масалалари юзасидан Хельсинкида очиладиган Умумевропа кенгаши арафасида Австрияга келиши айниқса диққатга сазовордир. Совет Иттифоқининг ва бошқа социалистик давлатларнинг изчил тинчликсевар сиёсати туфайли бундай кенгашни ўтказиш мумкин бўлиб қолди.

СССР Министрлар Совети раиси А. Н. Косигиннинг визитини Совет Иттифоқи билан Австрия ўртасида дўстликни ривожлантиришда муҳим давр деб ҳисоблаймиз, деди Венадаги халқаро тинчлик институтининг президенти, Австриялик машҳур олим, профессор Георг Фукс.

Биз, Австрияликлар Совет Иттифоқи ватанимизни нацизмдан ҳалос қилганлигини ҳеч қачон унутмаймиз. Совет Иттифоқи туфайли Австрия Республикасининг мустақиллиги тикланди.

ВСИП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Бу ерда чоршанба куни Я. Кадар раислигида Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг пленуми бўлиб ўтди.

Пленум актуал ташқи сиёсий масалалар тўғрисида Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари А. Пуллаи қилган ҳисоботни, шунингдек 1973 йил халқ хўжалик плани қандай бажарилаётганлиги ва Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши XXVII сессиясининг якунлари тўғрисида ВСИП Марказий Комитетининг секретари Р. Ньерш қилган ҳисоботни муҳокама этди ва маъқуллади.

Пленум Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг халқ хўжалигига партия ва давлат раҳбарлигини такомиллаштириш тўғрисидаги таклифларини муҳокама этди ва қабул қилди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Озод этилган районларда касалликларга қарши кураш бўйича тадбирлар белгиланаяпти, янги шифохоналар, фельдшерлик пунктлари ташкил этиляпти, медицина ходимлари сони кўпайтирилаяпти.

СУРАТДА: врач қабулида. ВИА—ТАСС фотоси.

Венадаги маслаҳатлашувлар тугади

ВЕНА. (ТАСС). Венада Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш тўғрисидаги музокараларга тайёргарлик юзасидан ўтказилаётган маслаҳатлашувларнинг якунловчи ялпи мажлиси бўлди.

Ўз ишларини шу йил 31 январда Австрия пойтахтида бошлаган маслаҳатлашувларнинг қатнашчилари қуролли кучларни ва қурол-яроғларни қисқартириш проблемасининг моҳиятига доир музокараларга тайёргарлик кўришга таалуқли масалаларни муваффақиятли равишда кўриб чиқиб келишиб олдилар. Улар бўлажак музокараларнинг масаласи ва вазифасини, шу музокаралар ўтказиладиган вақт, жойни ва унинг тартибини, бўлажак битимлар қатнашчиларининг составини белгиладилар.

Якунловчи ялпи мажлисда қабул қилинган ахборотда шу нарса таъкидландики, музокараларда Марказий Европадаги қуролли кучларни ва қурол-яроғларни ўзаро қисқартириш ва шунга боғлиқ бўлган тадбирлар тўғрисидаги масала кўриб чиқилди. Музокараларнинг умумий мақсади Европада янада стабил муносабатларни вужудга келтиришга ҳамда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга кўмаклашишдан иборат эканлиги келишиб олинди. Конкрет тадбирлар. деб таъкидланади ахборотда, шундай бир тарзда пухта ишлаб чиқилиши кераки, бунинг натижасида ана шу тадбирлар ҳар жиҳатдан ва ҳар қандай пайтда томонларнинг биронтаси хавфсизлигига зарар етказмаслик принципига мос келиши лозим.

Ахборотда таъкидлаб ўтилишича, кун тартиби тўғрисидаги фикрлашувлар 1973 йил 30 октябрда Венада бошланадиган музокараларни ўтказишга кўп жиҳатдан ёрдам беради.

Муваффақиятли ўтяпти

КОТОНУ. Того Республикасида Совет кўчма фотовиставкаси зўр муваффақият билан ўтмоқда. Виставканинг кўпдан-кўп экспонатлари жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг вужудга келиш тарихи тўғрисида Совет Социалистик республикаларининг муваффақиятлари ҳақида совет халқининг меҳнат кунлари тўғрисида ҳикоя қилади.

Совет экспозицияси билан ҳозирнинг ўзидаёқ мамлакат пойтахти—Ломе ва Атакчаме шаҳарларининг аҳолиси танишди.

◆ СОЦИАЛИСТИК РУМИНИЯДАН ХАБАРЛАР

„Электропутере“-нинг янги лабораторияси

Яқинда Крайовадаги „«Электропутере» заводида юқори кучланишли токлар лабораторияси фойдаланишга топширилди.

У Руминия ва ГДР ўртасидаги икки томонлама иқтисодий битим доирасида вужудга келтирилди. Лабораторияда электр трансформатор, юқори ва ўта юқори кучланишли аппаратларни илмий тадқиқ қилиш ва комплекс синовдан ўтказиш учун зарур бўлган ҳамма шароитлар мавжуд. Махсус қурилмалар оғирлиги 100 тоннагача бўлган йирик габаритли трансформаторларни бевосита завод ишлаб чиқариш цехларига етказиб берилишини таъминлайди.

Анри Катаржининг полотнолари

Бухарестда рассом Анри Катаржининг шахсий виставкаси очилди. Унда Руминиянинг кўзга кўринган пейзажистларидан бири бўлган бу моҳир рассомнинг эллик йилдан кўпроқ вақт мобайнида яратган асарларидан танлаб олинган 73 полотно, 65 акварель ва 20 расм кўргазмага қўйилган. Бу асарлар асосан унинг кейинги йиллардаги ижодиётига тааллуқли. Улар орасида жуда кўп пейзажлари бор.

Руминия ва Европадаги бошқа мамлакатларнинг маънодорлиги билан томошабинларнинг диққатини тортади.

Болалар китоблари куни

Руминия китоб бирлашмаси, пионерлар ташкилоти миллий кенгаши ва Ян Кринчи номидаги нашриёт томонидан ўтказилган «Болалар китоби кунлари» болаларни адабиёт олами билан янада чуқурроқ таништиришга ёрдам бераяпти.

Кўп сонли тадбирлардан ёш китобхонларнинг болалар китобларини яратувчилар, ёзувчилар ва ноширлар билан учрашувлари ўтказилаётганини, турли конкурс, адабиёт фестиваллари ҳамда китоб виставкалари ташкил этилаётганини қайд қилиб ўтиш керак.

(АПН).

АФРИКАДА ҚУЁШ КУНИ

НАЙРОБИ. Шу йил 30 июнь куни бу ерда рўй берадиган тўла Қуёш тутилишини кузатиш учун 3 мингдан ошиқ чет эл сайёҳлари ва дунёнинг турли мамлакатларидан 40 олим Кенияга келди. Қуёш Ой ва Ернинг бир-бирига нисбатан тутган вазияти бу тутилишни кенг давоматли тутилишлардан бирига айлантиради — Африканинг шимоли-ғарбида 7 минутдан ошиқ ва Кенияда 5 минут давом қилади. Бу пайтда олимлар Қуёшда рўй берувчи процессларни бирмунча узоқ вақт кузатиш имкониятига эга бўладилар.

Олимлар ўз ишларида илгари олинган маълумотларни асосан текшириб чиқадилар, лекин Америка астрономларидан бирининг айтишича, «олинган маълумотлар миқдори кузатиш вақтига тўғри пропорционалдир». Олимлар бутун ўтган аср мобайнида Қуёш тўла тутилиш ҳолларини 60 минут мобайнида кузатишган, кейинги 50 йил мобайнида эса Қуёш тутилишлари умумий давомати 129 минутни ташкил қилган.

Мутахассислар қитъанинг Қуёш тутилишини яхши кузатиш учун энг қулай жой Мавританиядаги Шингетти шаҳри райони деб ҳисоблашмоқда, чунки ўша ерда шу вақтда Қуёш қарийб зенитда туради. Аммо шу районда тез-тез бўлиб турувчи қум бўронлари астрономларга жиддий хавф-хатар туғдириши мумкин. Шунинг учун ҳам кўп олимлар Шарқий Африкадаги Рудольф кўли яқинидаги Лойенгалани районини кузатиш учун энг қулай жой деб ҳисоблашмоқда. Бу ернинг осмони қарийб ҳамма вақт булутсиз бўлади. Лекин бу районда аҳоли сийраклиги ва катта-катта шаҳарлардан йироқлиги экспедициялар билан сайёҳларни бу ерга келтиришни анча мушкуллаштирмоқда. Ушбу проблемани ҳал этиш учун Кенияда махсус комитет тузилди.

Б. ВАСИЛЬЕВ.

Адабиёт ва санъат

Санъаткорлар ҳақида ҳикоялар

СОЗАНДА ВА БАСТАКОР

Куй... Инсон дилини ширин туйғулар билан мавжлантиради, хаёлни аллақандай ширин ҳислар билан банд этади. Куй яратувчининг қалби эса инсон руҳиятидаги нозик оҳангларни тез илғаб, уни соз пардаларида қайта жонлантиради.

...Асаканинг шўх оқар сойи, кўм-кўк қир-адирлари, водийларнинг сўлим ҳавоси қирда қўй боқиб юрган ёш Ғанижон кўнглини гўё ширин куй бўлиб ўзига ром этиб олганди. Ушанда у ўзи туғилиб, вояга етаётган масканига муҳаббатини дилдан куйлагуси келарди. Бугунги кунда халқимизнинг севимли бастакори ва моҳир созанда бўлиб етишувида ҳам ўша йиллари қалбида пайдо бўлган санъатга меҳри ва диёрга муҳаббати сабабчи бўлди. У сой бўйларида ўз тенгқурлари билан дам олиб ўтирган чоғлари уларни ёқимли қўшиқлар билан қувонтирарди. Ўша пайтлари «Мақсумжон», «Ғижжон», «Алла» деган қўшиқларни айтиб юрарди.

Созандалик эса Ғанижонга бобосидан қолган мерос. Унинг бобоси танбурчи бўлиб ўтган. Отаси эса деҳқончилик қилар, бўш вақтларида санъат билан шуғулланарди. Отаси 96 ёшга кирганига қарамай, дутор чалишни тарк этгани йўқ.

Ғанижоннинг акаси ғижжак чаларди. Биринчи марта унинг қўлига ғижжак тутқазган ҳам акаси эди.

— Менинг ғижжакчи бўлиб етишувимда акамнинг ҳиссаси бор, — дейди Ғанижон ака билан суҳбатлашиб қолсангиз. — Эсимда. Бир куни маҳалламиздаги Қаюмжон деган бой тўй қилди, шунда Алижон ва Солижон деган ака-ука машшоқлар эрта тонггача ашула қилишди, куй чалишди. Алижон деган созанданинг қўлидаги камони, ундан чиқаётган ёқимли оҳанг менга жуда ҳам таъсир қилди. Шу созни жуда севиб қолдим. Ниҳоят, акам мени Андижонга олиб бориб, Собиржон Сиддиқов деган камончига шогирдликка берган эди.

Ўша йиллари Ғанижон Тошматов ёғ заводи клубида ўтказилган катта йиғилишдан сўнг, концертларда чиқиб ашула айтиб юрди. Бу талантли йигитчанинг келажакда истеъдодли санъаткор бўлиб етишувига кўзи етган устоз Тўхтасин Жалилов Ғанижонни Андижон театрига олиб кетди. Ўша пайтларда кўзга кўринган санъаткорлар ва Ғанижоннинг тенгдошлари бўлмиш созанда ва хонандалар ҳар кўрганларида уни: «Олмагамас, жийдага» деб чақиришарди. Чунки шу номли халқ қўшиғи билан Ғанижон кўпчиликка танилган эди.

Тошматовнинг қалби халқ мероси бўлмиш классик куй ва қўшиқларни ўрганиш иштиёқи билан тўлиб-тошган эди. У ўзининг ижодий фаолияти давомида ўзбек музика маданиятининг йирик вакиллари бўлмиш Тўхтасин Жалилов, Юнус Ражабий Жўрахон Султонов, Маъмуржон Узоқов ҳамда ажойиб санъаткорлар Охунжон қизиқ, Юсуфжон қизиқ ва Маматбувалардан кўп нарсаларни ўрганди. Ҳам созандалик, ҳам бастакорликни билган бу ижодкорнинг камолотида халқ музикасини яхши ўрганганлиги ҳамда устоз санъаткорларнинг маҳоратидан баҳраманд бўлганлиги катта роль ўйнамоқда. У қўлига созини ушлаганида Юсуфжон аканинг айтган сўзлари худди кечагидек ёдига келиб туради.

— Биз тўрт киши жўрнавоз бўлиб, куй чалардик. Шунда Юсуфжон ака: «тўртталовинг ўз созларингни шундай чалингларки, гўё куй бир нинага ўқазилган ипдай силлиқ эшитилсин, агар у ер—бу ерида тугун бўлса, санъат узилади» — дегандилар. Ўша ажойиб устозларимизнинг айтган қимматбаҳо сўзлари ижрочилигимизда гўё йўлланмадек бўлди» — дейди Ғанижон ака.

Ғанижон Тошматовнинг ажойиб сўз усталари, музика намояндалари ҳамда ҳофизлар билан яқиндан алоқада бўлиши ижодидаги яна бир томоннинг шаклланишида катта восита бўлди. Яъни у республикамизда ажойиб аскиячи сифатида ҳам танилди. Бу қобилият унда ёшлигиданоқ пайдо бўлган эди. Ўспиринлик йиллари қизиқчилар ўртасида «чандиш», яъни «ўхшатиш» деган нарса бор эдики, бунда аскиянинг элементлари мавжуд эди. Ғанижон ҳам ўз тенгқурлари даврасига тўпланганда ўртоқларини аския қилиб, уларга завқ берарди.

Ғанижон Тошматовнинг ижодий фаолияти Андижонда бошланди, 1933 йилгача театрда созанда бўлиб ишлади. Асакага қайтиб келган йиллари эса, колхоз театрида ғижжак чалиб, шинавандалар қалбига ором бахш этди.

У Асака колхоз театрида ишлаб юрганида Фарғона театри артистлари гастролга келишди. Шунда улар Ғанижонни Фарғонага таклиф қилдилар. Ғанижон Тошматов то 1939 йилгача Фарғонада ишлади, Саиджон Калоновдан ҳам кўп нарсаларни ўрганди. 1939 йилдан 1947 йилгача эса Муқимий театрида созанда бўлиб ишлади. 1947 йилдан буён радиода созанда бўлиб ишлаб келади. Ҳозирги кунда радио қошидаги уйғур ансамблининг бадиий раҳбаридир.

Ғанижон Тошматов республикамизнинг етук мелодист — бастакорларидан биридир. Унинг бастакорлик фаолияти 30-йилларнинг охирида бошланди. Бастакорнинг дастлабки яратган асари Катта Фарғона каналига бағишланган «Шодлик хабари» деб аталувчи қўшиқдир. Улуғ Ватан уруши йилларида совет кишиларини Ватан мудофаасига чорловчи ранг-баранг қўшиқлар, яллалар яратди. «Ёрим келур», «Менинг ёрим командир», «Карвон келди» деган қўшиқлар, шулар жумласидандир.

Ҳар бир яратилган қўшиқда шоирнинг ҳам, бастакорнинг ҳам юрак оҳанги сезилиб туради. Ғанижон ака қувноқликни севади, у ижод қилар экан, санъат одамларга завқ бағишласин, тингловчи қувнасин, маънавий озиқ олсин деб ўйлайди. Шу боисдан унинг қўшиқлари ўзининг жўшқин характери билан диққатни жалб қилади. Унинг ижоди давр нафаси билан ҳамоҳанг. Бастакор ўз музикаси орқали меҳнат завқини, қувноқ ҳаёт нашидасини, йигит—қизларнинг севги саодатини тараннум этади. У ижодига илҳом бахш этган шеърларни эъзозлайди. Шунинг учун ҳам: «Яхши текстнинг ўзи куйни бошлаб келади» — дейди.

Республикамиз жамоатчилиги куни-кеча Ўзбекистон ССР халқ артисти, моҳир ғижжакчи ва етук бастакор Ғанижон Тошматов туғилган куннинг 60 йиллиги ва ижодий фаолиятининг 40 йиллигини нишонлади.

Бастакор Ғанижон Тошматов Ўзбекистоннинг 50 йиллик тўйини янги асарлар билан кутиб олишга аҳд қилган. Шу кунларда у шонли ишчи синфига, «оқ олтин» ижодкорларига, ёшларимизнинг жўшқин меҳнатларига, севги ва вафосига бағишлаб ранг-баранг куй басталамоқда. Биз созанда ва бастакорга сиҳат-саломатлик, ижодига катта муваффақиятлар тилаймиз.

Зулфия ОБИДОВА

Москва сатира театри яқинда В. Азерников комедияси асосида саҳналаштирилган «Ғалати одам» деб номланган спектаклни томошабинлар эътиборига ҳавола қилди. Унда заводга ишга келган ёш мутахассис ва унинг қолоқликка қарши кураши ҳақида ҳикоя қилинади.

Спектакль постановкачиси М. Захаров, рассом — В. Макушенко, композитор — Г. Гладков. СУРАТДА: спектаклдан бир саҳна.

М. Строков фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Бу кўнгил

Кўк узра тилим ой чиқди-ю, қалқиб
Булутнинг барига илашиб олди.
Атрофга бир лаҳза жовдираб, болқиб
Кейин шарингина хаёлга толди.
— Янги ой чиқипти
— Боя кўрганман.
— Мунчаям чиройли
— Менга барибир...
Ариқда югурар пилдираб жилға,
Қизнинг оёқлариң ўпгудай бўлар.
Қизнинг кўнглидаги ўкинчни илғаб,
Тепада шивирлаб сирлашар барглар.
— Ҳув ана шалола
— Чанқаганим йўқ.
— Баргак сидирайми?
— Кимга ҳам керак...
Қандай қилиб қизнинг кўнглин овласин
Оламни кафтида тутса ҳам, олмаса.
Қиз шўрлик не қилсин, қандай овинсин,
Йигитни ортиқча сева олмаса.
Боғларга болари толпинганида
Дайди шаббодалар йўлга бўлиб ғов,
Суриб кетар уни ортга беаёв,
Боғларга болари толпинганида.
Боғда боларига интизор ғунча,
Йўлига термулар, термулиш ёмон,
Ошиқ юрак каби япроқлари қон,
Боғда боларига интизор ғунча.
Бу манзара таниш менга қадимдан,
Мен ҳам боларидай йўлдаман доим,
Дийдор деган ширин ўйдаман доим
Бу манзара таниш менга қадимдан.

Тўлаган ТЎХТАЕВ.

Дополар китоб ҳақида

Бадиий асарларни ўқиш — ҳаётни ва унинг кураш қонунларини билиб олишнинг бебаҳо манбаидир.

К. МАРКС.

* * *

«Мутолаа — энг яхши ўқиш-ўрганиш ана шу».

А. С. ПУШКИН.

* * *

Китоб — халқимизнинг ҳаётидир.

В. Г. БЕЛИНСКИЙ.

* * *

Китоб— бир халқнинг иккинчи халққа маънавий васиятномасидир. Автор китобни яратади. Жамият уни қабул қилади ё рад этади. Китобнинг ижодкори автор бўлса, китоб тақдирининг автори — жамиятдир.

А. И. ГЕРЦЕН.

* * *

Халқ маданиятининг юксаклиги мамлакатда нашр қилинаётган китобларнинг миқдори билан ўлчанади.

М. ГОРЬКИЙ.

* * *

«Оламнинг чегараси йўқ. Унинг жуда оз бир бўлагинигина ўз кўзингиз билан кўришингиз мумкин. Шу сабабли фактларни китобдан ахтаринг».

В. ОБРУЧЕВ.

* * *

Бир марта ўқиладиган асарнинг — ҳозирги куни бор, такрор—такрор ўқиладиган асарнинг келажаги бор».

А. ДЮМА.

ХАНДАЛАР

Профессор студентдан сўради:

—Айтингчи, сув қайси шаклда энг катта кучга эга бўлади?

— Аёлларнинг кўз ёши шаклида, жаноб профессор.

* * *

Бир одам қопда бўш шишаларни орқалаб кетаётганди, қаршисидан қоровул чиқиб:

— Нима олиб кетаяпсан, — деди ва қопга қўлидаги таёқ билан уриб-уриб қўйди.

— Яна бир марта сўрасангиз, ҳеч нарса қолмайди, — деди йўловчи.

* * *

Бир одам сочини олдириш учун сартарошхонага кирди ва тажрибасиз уста қўлига тушди. Уста бошининг бир неча жойини кесиб олди.

Шу пайт кўчадан эшакнинг ҳанграгани эшитилди.

— Нима бўляпти?— деб сўради мижоз.

—Темирчилик устахонасида эшакни тақалашяпти, — деди сартарош.

—Шунақа денг, мен бўлсам бировнинг сочини олишяпти, — деб ўйлабман.

Н. Мирзаев тўплаган.

ҚАЛБИДА ДОҒ БЎЛМАСА...

ҲИКОЯ

Нафисахон икковимиз хонада ишлаб ўтирган эдик, муҳарриримиз Содиқ Каримов жилмайиб кириб келди.

— Хушхабар бор, қизим, — деди у Нафисага қараб. Диванга ўтиргач, гапида давом этди. —Яна бир опахонингиз бугун докторликни ёқларкан. Яхши бир очерк ёзинг...

— Хў-ўп! — Нафиса хурсанд бўлиб кетди. — Ким экан у!

— Фарида Файзуллаева! Институтда анча йилдан бери дарс бераркан...

— А? Файзуллаева дейсизми? — Нафиса жим бўлиб қолди. Негадир муҳарриримизга тикилганча, ранги оқариб кетди.— Йўқ... Мен ёзолмайман, — деди аста ерга қараб.

— Нимага, қизим! — муҳаррир дивандан туриб, Нафисанинг рўпарасига келди. Катта-катта қўлларини икки томонга кериб, таажжубланди.— Олималар ҳақида яхши ёзардингиз-ку. Хов, қишдаги эсингиздами, Мухторова ҳақида ёзганингиз. Зап очерк чиққан-да ўша!

Нафиса негадир баттар асабийлашди.

— Мухторова ўзи яхши одам. Мухторовага ўхшаганлар ҳақида ҳар қанча ёзса арзийди. Файзуллаева ҳақида эса ёзолмайман.

Нафисанинг ёниб бораётганини кўриб, муҳаррир мени кўрсатди.

— Бўлмаса, бу киши ёза қолсинлар?

— Билмадим, Содиқ Каримович, — Нафиса ўрнидан турди, — Менга қолса, умуман ёзмаса ҳам бўлаверади.

— Нима бўлган ўзи?

— Сабабини кейин айтаман, майлими, кейин...

Содиқ Каримович елка қисиб чиқиб кетди. Нафиса жойига ўтираркан, чуқур хўрсинди. Стол устидаги қоғозларни дасталаб бир чеккага суриб қўйди, Қўлини юзига тираб, хаёл суриб қолди. Мен ҳамкасбимни бунчалар ташвишга солган аёл ҳақида билгим келарди. Ахир у ҳеч қачон биров ҳақида бунчалик ёмон фикр айтмаганди. Топшириқни бунчалик кескин рад қилмаганди.

— Нима бўлганди, Нафис!— секингина сўрадим. У қўлини туширди. Саволим малол келгандай пешонасини тириштирди.

— Қўй, сўрама! — деди сал бўшашиб, — балки айтиб ўтиришга ҳам арзимас... Балки бу оддийгина воқеадир. Мен худбинлик қилаётгандирман...

Нафиса шундай деди-ю, лекин ўша оддий воқеа деб атагани юрагининг бир чеккасини ўртаётгани сезилиб турарди.

— Ахир, нима бўлганди, ўзи айт!

Нафиса бир хўрсинди-да, воқеани бир бошдан айтиб берди.

Нафисанинг институтга қабул қилинган кезлари эди. Унинг севинчлари юрагига сиғмасди. «Мен студентман, олим, профессорлардан сабоқ оламан» деб ҳаммага бир-бир айтиб чиққиси келарди. Нафиса учун аудиторияларнинг шовқини қўшиқдай ёқимли, зиналардан чиқиб тушиш — рақсдай гаштли, лекция соатлари эса эртакдай қизиқарли туюларди. Тарих ўқитувчиси Фарида Файзуллаева, айниқса мафтун этарди Нафисани. Ҳар куни чиройли, нафосатли кийиниб, қоп-қора сочларини ўхшатиб турмаклаб келадиган, лекцияни берилиб ўқийдиган бу муаллимага ҳаваси келарди. Ҳаваси келарди-ю, «унингдек бўлиш учун менга ҳали йўл бўлсин, эҳ-ҳе, у фан кандидати-я», деб хўрсиниб қўярди.

Қувонч кетидан ташвиш келмаса иложи йўқ шекилли ўзи. Биринчи курсни битириш арафаси, имтиҳонларга саноқли кунлар қолганда онаси тўсатдан вафот этди. Кўз ёришда қаттиқ қийналиб, ёшгина жони кетди.

Нафиса бу шум хабарни эшитиб қишлоққа қандай бориб қолганини эслолмайди. Бутун олам зулматга чўмгандай, бутун олам етим қолиб бўзлаётгандай туюларди. Табиийки, у имтиҳонларга қатнаша олмади.

Онасининг қирқи ўтгач, Нафиса институтга келди. Имтиҳонлар тугаб, ҳамма студентлар кетган. Коридорлар, аудиториялар бўм-бўш. Зиналардан чиқаяпти-ю, оёқлари титрайди. Ғам-ташвиш унга ҳам руҳан, ҳам жисман таъсир қилганди. Имтиҳонларни топширмагани учун ўзини бу даргоҳга бегонадай ҳис этиб, боши айланарди. Ё ўқимай қўя қолсаммикан-а?! Қариндош-уруғларнинг гапига кира қолсаммикан-а? Йўқ, йўқ. Нафиса ўқийди. Ахир, унинг қалбида озмунча ширин орзулари борми!!

Нафиса томоғига тиқилиб келган аламни ютди. Деканатга кириб борди. Бир қанча савол-жавоблардан кейин имтиҳон топширишга рухсат қоғози беришди ва сентябргача «қарз»дан қутилиш зарурлигини тайинлашди, Нафиса секретарь аёлдан ўқитувчиларнинг адресларини ёзиб олди. Бири отпускада, бири бошқа ишга ўтган, яна бири сиртқи бўлимлардан имтиҳон олаяпти.

Нафиса академияга ишга ўтган кекса домлани осонгина топди. Домла унга бир нечта савол берди-да, жавобига яраша баҳо қўйди. Нафиса бир неча дақиқа ичида битта имтиҳондан қутилганига севиниб, кейинги кунлар ичида биринчи марта юзига қизиллик югурди.

Энди навбат Файзуллаевага! Нафиса унинг имтиҳонига яхши тайёрланган эса-да, қайта-қайта такрорлади. Чунки Нафиса Файзуллаеванинг фанини, айниқса яхши кўрарди. Қўлида адрес билан Файзуллаеванинг уйини роса излади. Бировлардан сўрайверишга иймани. Кўчаларнинг номларига қарай-қарай, анча пиёда юрди. Кун тиккага келди. Мия қизиди. Томоғи қақради. «Имтиҳонни топшириб чиқсам бирон нима олиб ерман», деган умид билан олға интилади, Ниҳоят топди! Ёш боладай суюниб кетди. Эшикни секин қиялатиб мўралади. Ҳовли юқорисидаги айвонда Файзуллаева ўтирибди. Қўлида газета, гоҳ ўқийди, гоҳ газета билан юзини елпийди.

— Мумкинми?— сўради Нафиса эшикни каттароқ очиб,— Файзуллаева у томонга қаради, лекин бош қимирлатдимийўқми, Нафиса сезмай қолди. Нафиса эса қадам ташлаб остонадан ўтган, ўзини тўхтатиб қололмас эди. Шу топда бу аёлнинг нимасинидир ўз онасига ўхшатди. Негадир бошига тушган кулфатни худди шу аёлга айтгиси келиб кетди.

Нафиса узун йўлкадан бораётиб, уч-тўрт қадам қолганда Файзуллаевага қаради-ю, таққа тўхтаб қолди. Файзуллаева худди стулга ёпишиб қолгандай лоқайд ўтирар, кўзларида малол ифодаси яққол кўриниб турарди. У қошига кўм-кўк ўсма суриб олган, ўсма оқмасин деб бошини тез-тез икки томонга эгар, газета билан елпирди. Стол устидаги тўнкарилган пиёлада ўсма кўпикланиб турарди.

Нафиса салом берди. Файзуллаева бош қимирлатди, холос.

— Ҳа, хизмат...— деди кейин Файзуллаева ғоят бегона, ғоят қуруқ товушда. Нафиса ошхонада идиш юваётган аёлга бир қараб қўйиб, секин гапираркан, ўзига қўшилиб эгнидаги қора кўйлаги ҳам титрарди.

— Мен... Имтиҳон пайтида келолмагандим. Мана ҳозир тайёрланиб... Деканнинг рухсат қоғози билан...

— Мен ҳозир отпускадаман!— деди Файзуллаева қаттиқ-қаттиқ гапириб, — сентябрнинг ўрталарида ишга тушаман, Ушанда топширасиз. институтда!

У гап тамом дегандай қўлига ойна олди. Иккинчи қўлидаги чўпни ўсмага ботирди.

Нафиса худди суянчиқ бўладигандай қўлидаги дафтар-китобларни бағрига босди. Ерга михланиб қолган оёқларини зўрға кўтарди. Бу йўлак бунча узун бўлмаса-я? У тезроқ узоқлашишни истарди Файзуллаеванинг кўзидан. Хайрият кўчага чиқиб олди. Бор кучини тўплаб, олға кета бошлади.

«Бу ўша Файзуллаевами, наҳотки, ўша бўлса?!». Нафиса бекатга етиб келиб, скамейкага чўкди, Эрталабдан бери қўлларини толдирган газетага ўроғлиқ китоб, дафтар ва ҳужжатларини скамейкага ташлади.

«Шунга шунчами, мени биров ҳақоратлаганим йўқ-ку»,— у ўзини овутмоқчи бўлди. Лекин тобора алам қиларди. Имтиҳон олмагани эмас, бир оғиз ҳол-аҳвол сўрамагани, аёл каби кутиб ололмагани Нафисага алам қиларди. Наҳотки, шундоқ билимдон аёлдан бир яхши гап чиқмаса?!

Эртаси хуфтондан кейин уйга кириб борди. Дадасининг меҳрибон, хавотирли кўзларини кўрди-ю, ўкраб йиғлаб юборди.

— Ҳа, нима бўлди, қизим, — деди дадаси. — Нафиса ҳиққиқ қилиб, ҳаммасини айтиб берди. — Шунга шунча ваҳимами, вой-бў, — деди дадаси, — Файзуллаеванг имтиҳон олмаса, бошқа ўқитувчига топширишинг мумкин.

Орадан бир ҳафта ўтгач, Нафиса яна шаҳарга қайтиб келди, чиндан, ҳам имтиҳонни бошқа ўқитувчига топширди.

Ўқишларининг ҳаммаси яхши бўлиб, қийналганлари унутилиб кетди. Лекин икки нарса — онасининг ўлими-ю, Файзуллаева билан бўлган учрашув — ўша икки зарба сира-сира унутилмас бўлиб қолди.

Мана, Файзуллаева фан доктори, яна ҳам катта олима бўлаяпти. Қани энди, рентген каби бир аппарат бўлса-ю, Файзуллаевага ўхшаганларнинг қалбини обдон текшириб, одамлардан яшириниб ётган доғини ҳам ярқ этиб кўрсатиб берса, Ҳай, майли, вақт келиб шундай ҳам бўлар...

Нафиса менга шу воқеани сўзлаб бергач, енгил тортгандай кулимсиради.

Санъат МАҲМУДОВА.

Солдат билан суҳбат

Ассалом, эй солдат!
Ёнингда юриб
Сен билан бир суҳбат қурмоқ истадим.
Бир дамга солдатдек рўбарў туриб,
Солдатлик ғурурин сурмоқ истадим.
Солдат!
Посбон деймиз сени кўрганда,
Яшил гимнастёрканг бахш этар ёшлик.
Хотиржам юрамиз соқчи турганда,
Ҳеч бир ёв этолмас ёвуз бебошлик!
Солдат!
Матонатда темирдай қаттиқ,
Қуш каби сергаксан,
Юлдуздай уйғоқ.
Ватанга қалқондир метиндай қаддинг,
Уфқни тўсади сен ёзсанг қучоқ!
Мана
юзларингга боқиб турибман,
Таниқ кўзларингда кўринар осмон.
Жиддий қиёфангни, солдат, кўриб ман
Нафас олаяпман боладай осон.
Номинг ким!
Билмайман,
сен турибсан жим,
Солдатсан,
Ватанинг соқчиси,
балли!
Сен борсан, бузилмас фаровон тинчим,
Сен борсан. чўчимас уйқум ақалли!
Бошингда ракета
Қаддини чўзиб
Осмонга устундай турибди сокин.
Вужудим титрайди тушганда кўзим,
Дейман:
жим турсин у ҳаёт бор токи!
Отилмасин кўкка,
Ўз ўрнида жим
Тинчлик соқчисидай турсин у содиқ.
Уруш даҳшатини кўрмоқ бўлса ким,
Кўрмасин
шу сокин туришдан ортиқ.
Турибсан постингда —
тинчликка гаров!
Ракетанг ундовдир тинчлик сўзига!
Олам тинч,
бўлмасин ҳеч алғов-далғов!
Турабер ундовдай олам кўзига!
Қулоқ сол, эй солдат!!
Ватандошингман,
Сирдошдир,
сафдошдир,
солдат-солдатга.
Жангда,
Тинч ҳаётда
чин сафдошингман,
Ўғлонмиз иккимиз бир мамлакатга!
Мен солдат бўлганман!
Йўл қурувчиман,
Ҳарбий йўллар қурдим тинчликни истаб
Шоферман,
Шоферман
йўл юрувчиман,
Пўлат отларимни тезлайман қистаб.
Йўл қурдим,
Ҳарбий йўл,
аммо у йўлда
Тинчлик карвонлари ўтмоқда қатор.
Қўлларим рулдадир,
Қурол йўқ қўлда,
Ўқлар шовқини йўқ,
гуриллар мотор.
Дўстга садоқатим,
муҳаббатим рост.
Қай ерда бўлмайин,
Мен қайга бормай,
Туришга қодирман солдатларга хос.
Россия қўйнида хизмат ўтадим,
Дўстларим кўпайди,
ўрмонни севдим.
Буюк Россияни — Ватан атадим,
Солдатман!
Инсондек инсонни севдим.
Доимо шундоқ тур,
Бўшашма дўстим,
Чалғима,
ғафлатга ён берма зарра.
Бир умр даҳлсиз туролсин постинг,
Шунда сеникидир ҳар қутлуғ марра
Дўст орттир,
Тинчликнинг олтин калити
Буюк дўстлик эрур, унутма солдат!
Яна бир тилагим дилда қолибди:
Муҳаббат ёр бўлсин сенга муҳаббат!
Сенга боқарканман,
тошди ғурурим,
Ёрқин юзларингда садоқат кўрдим.
Шеър бўлиб қуйилди шашту сурурим,
Шоирман,
Шеър айтиб,
ёнингда турдим.
Солдатлик йиллари ёдимга тушди,
Солдатман ҳозир ҳам,
Қаламим қурол.
Чўчитгим келмайди ҳаттоки қушни,
Оламни бир умр кўрай безавол!

САЙЁР.

БУЛОҚ

Булоқ бўйидаман, жимир-жимир сув
Меҳримни тортади, қалб тепар жўшиб.
Қўшиққа айланар нозик ҳис-туйғу,
Булоқни куйлайман туйғумга қўшиб.
Неча замонларки шу кичик булоқ
Олис манзилларга оқар бетиним.
Йўлида учраса тақир ва тошлоқ,
Меҳридан қондирар беминнату жим.
Оҳиста сингиб у саҳий заминга,
Баҳорда гул бўлиб кўрсатар жамол.
Истагим булоқдек она элимга —
Умримни бахш этсам
ва топсам камол.

Ғафур ШУКУРОВ.

◆ ТЕАТР ЯНГИЛИКЛАРИ

ЮБИЛЕЙГА БАҒИШЛАБ

Яқинда Охунбобоев номли шаҳар маданият уйи қошидаги халқ театри Ўзбекистон ССР ташкил этилган куннинг 50 йиллик тўйига бағишлаб, А. Зайниддиновнинг «Давр садоси» асарини саҳналаштирди. Асарни театрнинг бош режиссёри Шавкат Умаров саҳнага қўйди. Саҳна безагини рассом Анатолий Чернов ишлаган.

Асар воқеаси «Янги ҳаёт» колхозида бўлиб ўтади. Унда бунёдкорлик меҳнати, ёшларнинг ҳаётга янгича қарашлари, ана шу қарашлар ғалабаси ўз аксини топган.

* * *

СУРАТДА: спектаклдан бир кўриниш (чапдан ўнгга) Мутал ролида Шавкат Умаров, Ботирали ролида Мирзоҳид Толипов, Зулфия ролида Зарифа Аҳмедова.

Эркин МУҲАМЕДОВ.

Автор фотоси.

Янги китоблар

Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг «ЁШ ГВАРДИЯ» нашриёти яқинда қуйидаги китобларни нашрдан чиқарди.

Камол Абунов — «Мени кечир, Марям», қисса.

Авторнинг бу китобида Жамол билан Марямнинг муҳаббати, ёш қалбларнинг бир-бирларига етишуви йўлидаги ғовлар драматик тарзда ҳикоя қилинади. К. Абунов бу билан Доғистон қишлоқларида мавжуд бўлган эскилик қолдиқларини қоралайди ва кишиларни ҳақиқий муҳаббат ғалабаси учун курашишга чақиради.

— «Эврика»га қарши фитна», қиссалар ва ҳикоялар.

Саргузаштли асарнинг қаҳрамонлари одатда мақсад сари интилувчи, жасур ва зўр иродали кишилар бўлади. Уларнинг шонли ишлари ёшларни ўзига мафтун этади, намуна бўлади.

«Эврика»га қарши фитна» тўпламидан ҳам ўсиб келаётган авлодни довюракликка ундовчи асарлар ўрин олган. Ундаги «Комендант соати», «Унинг исми Альта» қиссаларида, «Мен—Икар» ҳикоясида Улуғ Ватан уруши йилларида Совет разведкачиларининг жасорати ҳикоя қилинади.

В. ЙЎЛДОШЕВ.

● *МЕНИНГ МИЛИЦИЯМ*

Кўринмас ҳалқа

Раҳимов қайрилиб қарамади ҳам. «Ажаб, нега болаларни милициядан қўрқитишади? Агар шу аёлнинг бошига бирор иш тушса, ўша заҳоти милицияга чопади. Майли! Бизнинг вазифамиз ёмонликнинг олдини олиш, элнинг тинчлигини қўриқлаш...»

Эшикни 40—45 ёшли аёл очди.

— Ойниса Валиева сиз бўласизми?

— Ҳа, мен, — ҳайратомуз қаради аёл.

— Мен жиноят қидирув бўлимиданман. Сиз билан гаплашмоқчи эдим.

Аёл Раҳимовни ичкарига таклиф қилди.

— Кечирасиз, ўғлим жўралари билан туғилган кунини нишонлаган эди.. Уй бетартиброқ.

Раҳимов уйнинг бисотига кўз югуртирди: стол устида, бурчакларда бўшатилган ароқ ва коньяк шишалари... Эшик рўпарасида телевизор. Дераза олдида радиола. Устида бир даста пластинкалар сочиб ташланган. Бир томонда эски диван, кийим жовони, сервант.

— Утиринг. Бир пиёла чой дамлаб келаман, — деди Валиева ошхонага ўтмоқчи бўлиб.

— Раҳмат, ташвиш тортманг. Ўғлингизнинг туғилган кунида кимлар ўтирганлигини айтолмайсизми?

— Ҳаммасини ҳам яхши танимайман. Бири Петька, бири Муҳаммад. Ўғлим билан бирга ишлайди.

— Яна кимлар?

— Яна Заҳидуллина Фавзияхон. Бир неча кун олдин Андижондан келганди. Ўғлимнинг Саша деган ўртоғи унинг вақтинча шу ерда туришини илтимос қилганди.

Раҳимов чўнтагидан қизнинг суратини чиқарди.

— Фавзияхон шу эмасми?

Валиева суратни олиб қаради.

— Ҳа. Аммо нечук у бундай!..

— 22 декабрда, кечаси уни пичоқлаб ўлдирибдилар.

Валиеванинг ранги докадай оқарди.

— Йўғ- э? Нима учун? Ким!.. — ҳолсизланиб курсига ўтирди у. — Ўша кеча уйдан Саша билан ҳаво олгани чиққанди.

— Дугоналаридан кимларни танийсиз?

— Ҳеч кимни. Бир-икки марта «дугоналаримнинг олдига бораман» деганини эшитгандим.

— Ўғлингиз ҳозир қаерда?

— Ишхонасида...

— Қаерда ишлайди?

Ойниса энди оғиз жуфтлагандики, кўча эшиги ғижирлади.

— Ана, афтидан, ўзи ҳам келиб қолди...

Бир дақиқа ўтар-ўтмас уйга озғин бир йигит кириб келди. Қалин қошлари остидан таажжуб билан Раҳимовга қаради.

— Кел, ўғлим,— деди Валиева қалтироқ овоз билан.— Ана, аканг келганди... Милициядан.

— Милициядан?— ҳаяжонга тушди Мираҳмад.

Раҳимов саволини такрорлади.

— Қаерда ишлайсиз!

— Пахта экиш машиналарига оид махсус контрукторлик бюрода.

Раҳимов йигитга синчиклаб қаради. Ўзини тутишидан, сўзидан бундай жиноятга қодир ё қодир эмаслигини билмоқчи бўларди.

Мираҳмад жавобларидан ўша куни ўтирганлар орасида Тимченко Александр, Зайцев Пётр, Азизов Муҳаммад, Валиева Нина ва Заҳидуллина Фавзиялар борлиги аниқланди. Ичганлар, ўйнаганлар. Кейин кечаси тахминан соат ўнларда Тимченко Заҳидуллина билан тоза ҳавода сайр қилмоқ учун кўчага чиқади. Кўп ўтмасдан бошқалар тарқалишган.

— Яна нималарни биласиз?

— Билганим шу. Фавзиянинг ўлдирилганини ҳозир эшитишим.

Кейинги изланишлар ва сўроқлар бу далилларга ҳеч қандай янгилик киритмади.

3.

Район прокурори, адлия маслаҳатчиси Аҳрор Ашрафович Хожахонов ўринбосари Погребижский, терговчи Кокин ва Раҳимовни кабинетига чақирди. Унга ҳам бу қотиллик ҳеч тинчлик бермасди. Фожианинг иккинчи кунида материаллар билан танишиб, расмий жиноий иш очиб, дарҳол фош этишларини талаб қилди.

— Аҳрор Ашрафович,— прокурорга мурожаат қилди Кокин.— Валиев Мираҳмаднинг баъзи ўртоқларини вақтинча қамаш керак.

— Асос? Бу қотиллинда уларнинг айбдорлигига ишонасизми!— сўради прокурор.

— Қатъий асосим йўқ. Аммо кўнглим сезаяпти..

— Сезаяпти?— унинг сўзини бўлди прокурор.— Исботсиз, фақат кўнгилнинг сезиши билан бировни қамаш асло мумкинмас.

—Аҳрор ака, менимча, Кокиннинг таклифида жон бор,— терговчининг сўзини қувватлади Раҳимов.— Қатъий далил йўғ-у аммо...,—Раҳимов ишонтирадиган сўз излаб хаёлга чўмди.

— Нима «аммо»?

—Аммо фавқулодда вазият шуни тақозо этади. Шубҳали кишиларни бошқалардан ажратмоқ учун вақтинча қўлга олиш керак..

Прокурорнинг қошлари тугун бўлди. Бир дам уларга қараб турди-да, сўради:

— Биринчи бўлиб милицияга хабар берган одам топилмадими? Фамилияси..

— Исмоилов, —эсига келтирди Раҳимов.

— Уни, албатта, топиш керак.

— Излаяпмиз,— деди Кокин. — Медицина институтининг студент ва муаллимлари, «Ташсельмаш» заводининг ишчилари, бошқа корхоналар, аҳоли ўртасидан жуда кўп Исмоиловларни топдик. Аммо улардан ҳеч бири ўша кеча милицияга хабар берганига иқрор бўлмади. Фақат Мираҳмаднинг ўртоқлари Фавзияни танирдилар. Эҳтимол, бирортаси воқеадан хабардор бўлса. Агар уларни ҳозир қамоқхонанинг назорат пунктига олиб келмасак, жиноят изларининг йўқ бўлиб кетиши эҳтимолдан холимас. Фурсат ғанимат..

— Хўп. Фақат шарт шуки, уч кун орасида ё уларнинг айбига далил топасизлар, ё узр сўраб бўшатасизлар. Қонун шуни талаб қилади... Ҳозир қўшимча оператив қидирув планини пухта тайёрлаш лозим. Уч соатдан кейин яна шу ерда учрашамиз.

4.

Уч кун... Шу муҳлатда қизнинг қотилини топмоқ лозим. Буни аввало ноҳақ тўкилган қон, адолат талаб қилади. Агар жиноятчи топилмаса, яна янги жиноят қилмоғи мумкин. Бошқа томони, шаҳар бошқармасининг комиссари жиноятнинг тезда фош этилишини қаттиқ талаб қилмоқда, ҳар куни бир неча марта сўраб туради. Борди-ю, муваффақиятсизлик рўй берса, Кокин ва Умаровдай тажрибали ишчиларнинг фаолиятига, шубҳасиз, қора доғ тушади.

Шундай қилиб, Валиев Мираҳмад, Азизов Муҳаммад, Тимченко Александр прокурорнинг расмий ижозати асосида қамоққа олинди.

Оператив гуруҳнинг аъзолари навбат билан қамалганларни сўроқдан ўтказдилар, ишхоналаридан характеристика олиб, таниш-билишлари билан суҳбат қилардилар. Аммо қамалганлардан ҳеч бири ҳеч қандай айбни бўйнига олмас эди.

Шу билан бирга фактлар, гувоҳлар, далиллар излаш давом этарди. Аммо ҳар кун вазият мураккаброқ бўларди, вақт кетарди.

Жиноят тугунини очиш учун бирон кичик восита, ё нишона топилмасди. Фақат гумон қилиш мумкин эди. Баъзан оператив гуруҳ аъзолари иккиланардилар, туну кун бу муаммони ечиш учун бош қотирардилар, ҳар хил тахмин ва режаларни қайта-қайта синчиклаб кўрардилар.

Шу йўсинда икки кун шиддатли иш олиб борилди, аммо натижасиз.

Учинчи куннинг эртаси дружиначи Салимов терговчи Кокинга сим қоқди.

—Жуковский кўчасидаги 49-уйда яшовчи бир аёл 22 декабрь кечқурун қизнинг фарёдини ва ўлдирилган жойдан бир йигитнинг қочиб кетаётганини кўрган экан. Ўзингиз у билан гаплашсангиз яхши бўларди...

Кокин дарҳол айтилган уйга етиб борди. Уни ҳовли олдида Салимов кутиб олди.

—Қани, гапир? —сабрсизлик билан сўради Кокин.

— Уйида, Кутгин деб тайинладим. Юринг, квартирасини кўрсатаман.

Аёлнинг квартираси икки хоналик эди. Бир хонада қизи дарс тайёрларди.

— Марҳамат, ўтиринг, — очиқ чеҳра билан кутиб олди аёл. Унинг сочларига оқ тушган бўлса ҳам, ҳали ёш кўринарди.

Кокин Салимов билан озода бир уйга кирдилар. Деворнинг бир томонида учта китоб жовони турарди. «Бу аёл ақлий меҳнат билан шуғулланса керак» — ўйлади Кокин.

— Карима Зокировна бўламан, — ўзини таништирди аёл. — Сиз ўша фожиа хусусидан...

— Ҳа. Ҳали қотил маълум эмас.

— Мен бу тўғрида бугун эшитдим. Ўша кечқурун қиз боланинг қичқирганини эшитдим. Аммо бирор безори нағма қилаётган бўлса керак, деб ўйладим. Ёлғиз эдим. Ростини айтсам, анча қўрқдим...

Карима Зокировна пиёлага чой қуйиб Кокинга узатди. Нон синдириб олдига қўйди.

— Ўша кеча, соат тахминан ўн бирлар эди, — сўзини давом эттирди у. — Катта қизимнинг уйидан қайтардим. Уйи унча узоқмас. Карл Маркс кўчасида. Кузатишларини истамадим. Трамвай йўлидан ўтиб, Жуковский кўчасидан уйимга келардим. Уч юз қадамча йўл қолганда, аёлнинг чинқириғини эшитдим. Шу пайт Жуковский кўчасининг биринчи тупигидан медицина тез ёрдам машинаси чиқиб овоз чиқаётган томонни ёритиб ўтди. Машина ёруғида бир йигитни кўрдим, эгнида сизнинг пиджагингизга ўхшаш пиджаги бор эди.

— Агар уни сизга кўрсатсак танийсизми?

— Йўқ, танимасам керак. Қоронғу эди. Машина чироғи бир лаҳзагина ёритди холос.

— Машина номерига эътибор бермадингизми?

— Йўқ. Бир киши йўл четида туриб машинани тўхтатиб минди. Машина «Ташсельмаш» заводи томон ғизиллаб кетди.

5.

Раҳимов тез ёрдам машиналарнинг биринчи қўшма станциясига борди. 22 декабрь куни қайси машина қаерга чақирилганини билмоқчийди. Диспетчер ўрта бўйли, семизгина бир аёл эди. У даъватларни қалин бир дафтарга ёзарди. Кокинга лоқайдлик билан қараб сўради:

— Сиз ким бўласиз? Мақсадингиз нима?

— Мен терговчиман, — деди Раҳимов ва ҳужжат кўрсатди.

Жувон бу сўзни эшитиб ҳужжатга ҳам қиё боқмади. Қайдлар дафтарини дарҳол кўздан кечира бошлади.

—22 декабрь... 22-... Ўша куни ўзим навбатчи эканман. Ана, битта чақириқ. Биринчи Май кўчасига, эрта билан соат ўн бирда. Уйи...

— Менга Жуковский кўча, биринчи тупик керак. 22 декабрь, кечаси тез ёрдам машинаси шу кўчага борганмиди, ё йўқми?

— Ҳозир, ҳозир... Соат ўн иккию ўн минутда! Кечқурун. 21-уйнинг қаршисида Жуковский кўчасида бир кишини ўлгунича уриб ўз ҳолига қўйиб кетганлар.

— У ерга докторлардан кимлар борганди?

— Ҳозир айтаман.. — яна дафтар варақлади диспетчер. — Шестак борганди. Шестак Александр Иванович.

— У ҳозир қаерда?

— Беморлар чақириғига кетди.

— Қачон қайтади?

— Билмасам, бу беморнинг аҳволига боғлиқ.

Раҳимов Шестакни ўша ерда кутди. Вақт жуда секин ўтарди. Диспетчер чақириқларни қабул қиларди. Тез ёрдам машиналари ғиз-ғиз келиб кетардилар. Раҳимов ҳар сафар ирғиб ўрнидан турарди, Александр Иванович келаяпти деб ўйларди. Ниҳоят, бир машина станция ҳовлисига кирди.

— Александр Иванович, тезда диспетчер олдига келинг. Сизни кутаяптилар, — микрофон орқали эълон қилди жувон.

Шестак кекса киши эди. Ёши элликдан ўтган. Аммо қадам ташлашлари жуда тетик.

— Кутаётган ким?

— Салом, Александр Иванович, — пешвоз чиқди Раҳимов. — Мен кутаяпман. Сиз билан гаплашмоқчи эдим.

— Мен билан?

— Ҳа, сиз билан.

— Бу киши терговчи, — тушунтирди диспетчер.

— Терговчи? — ҳайрат билан елка қисди Шестак.

Диспетчерхонадагилар мароқ билан гоҳ Раҳимовга қарардилар, гоҳ Шестакга. Раҳимов докторни алоҳида хонага таклиф қилди.

—Марҳамат. Қулоғим сизда.

— 22 декабрь, кечаси Жуковский кўча, биринчи тупикка чақириқ билан борганмидингиз?

— Ҳа.

— Ким чақирганди?

— Билмайман.

— Сизни бирор киши кутиб олдими?

— Йўқ.

— Хўш, кейин нима бўлди?

— Менга Жуковский кўча биринчи тупикдаги 21-ҳовли рўпарасида бир жароҳатланган киши ётибди. Танҳо, деб хабар қилишди. Аммо биз у ерда ҳеч кимни топмадик. Қор ёғарди. Ўша ҳовлининг эшигини қоқдик. Тахминан 25 ёшли аёл эшикни очиб «биз тез ёрдам машинасини чақирмаганмиз» деди. Ким чақирганини билмадик. Кейин Пушкин кўчасига бурилдик. Карл Маркс ва Жуковский чорраҳасида бир йигит қўл кўтарди. Мен шу чақирган бўлса керак деб ўйладим. Аммо у «Ташсельмаш»гача оборишимизни сўради.

—Обордингизми?

— Ҳа, аммо ТошМИдан салгина ўтгандикки, машинадан тушиб, «бу ёғига пиёда бораман» деди.

—Афт-у башараси қанақа?

Шестак хаёлга чўмди.

— Юзи чўзинчоқ, бурни катта... Кўзлари бир-бирига жуда яқин. Аҳмадбобонинг кўзларига ўхшайди.

— Қайси Аҳмадбобо?

— Яқинда оламдан ўтди.

— Йигитнинг кийими қанақа эди?

— Эгнида қора пальто, бошида шляпа бор эди. Бошқаси эсимда йўқ. Ҳа, дарвоқе...

— Нима?

— Қўли қонга бўялганди. Ўнг қўли... Мендан яширмоқчи бўларди.

— Қонга бўялганди?

— Ҳа.

— Аниқми?

— Ҳа. Аниқ.

6.

Раҳимов ва Кокин Валиев Мираҳмад уйида ўтирганларнинг шахсиятини аниқлаш учун тинмай ишлардилар. Александр Тимченконинг ёру ошнолари тўғрисида тинмай маълумот излардилар, қўшни районларга бориб янги-янги ҳужжатларни кўздан кечирардилар. Ниҳоят, қўшни районнинг ички ишлар бўлимидан Раҳимов ғалати бир ҳужжат топди: унда 1971 йили Александр Тимченко ва Олег Кожедуб ғоз ўғирлаб қўлга тушганликлари тўғрисида маълумот бор эди. «Мен Олег Кожедуб, Жамила Раҳмонованинг ғозини ўғирлаб, Госпиталь бозорида саккиз сўмга сотдим, — ёзганди Олегнинг ўзи милиция оператив пунктида, — пулига ароқ ичдик, мерганлик қилдик..»

Олег Кожедуб... янги тугун бошланди. Уни ечиш пайтида Раҳимовга аён бўлдиким, у бир неча марта ўғирлик қилган, акаси ҳозир ҳам қамоқда. Олег Тимченкони яхши билиши ва жиноятни фош этишда ёрдам бериши эҳтимолдан узоқ эмасди.

Ана, Олег Раҳимовнинг кабинетида. Гавдали йигит, юзи қип-қизил, кўзлари ўйнайди. Қўли негадир қалтирайди. Маълумки, нимадандир хавфсирамоқда, ҳаяжонини босолмаяпти.

— Заҳидуллина Фавзияни танийсизми? — сўради Раҳимов. Олегнинг ранги бирданига ўзгарди. Бир нима демоқчийдию, аммо овози чиқмади. Раҳимов саволни такрорлади. Олег зўрға жавоб берди:

— Танийман...

«Ажабо, ўйларди Раҳимов, нега қизнинг отини эшитиши билан ўзини йўқотди? Ҳақиқий қотил шу Олег бўлмасин тағин? Энди Александр Тимченко ўзини тетик тутарди, саволларга осойишта жавоб берарди, унинг афту андоми «менинг бу жиноятга ҳеч қандай алоқам йўқ, милиция ходимлари ва прокуратура хато қилаяпти ва бу хатони дарҳол тузатмоқ керак» демоқчи бўларди.

— Фавзия билан алоқангиз ва унинг қандай ўлдирилганлиги тўғрисида гапиринг...

— Фавзиянинг ўлдирилганлигига менинг қандай даҳлим бор? Ўйлайсизки, уни мен пичоқлаганман?

— Олег Кожедуб, мен сиздан сўраяпман, саволга жавоб берсангиз.

Олег қалтироқ овоз билан Фавзия Сашанинг маҳбубаси эканини, унинг ўлдирилганлиги тўғрисида ҳеч нима билмаслигини айтди.

— Сиз ҳақиқий қотилни тополмай менга ёпишаяпсиз, шу билан ишни бости-бости қилиб менга, бир бегуноҳ одам бўйнига бундай мудҳиш жиноятни юкламоқчи бўласизлар! — Олег дарғазаб бўларди, ирғиб ўрнидан туриб, яна ҳолсизланиб жойига ўтирарди.

(ДАВОМИ БОР).

(ДАВОМИ. Боши газетанинг 151-сонида).

Редактор ўринбосари
М. С. КАРИМОВ.

◆ СПОРТ

В. МУСТАФОЕВНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Серебряний Борда ўтаётган академик эшкак эшиш бўйича СССР Кубоги учун мусобақаларда тошкентлик «Меҳнат» жамиятининг аъзоси В. Мустафоев катта муваффақиятга эришди. У мусобақаларнинг бир кишилик қайиқларда эшкак эшиш турида ажойиб натижа кўрсатиб, биринчи ўринни эгаллади. Стартданоқ олдинга чиқиб олган Мустафоев ўз рақибларини тобора кўпроқ ортда қолдириб, маррага биринчи бўлиб етиб келди. Унинг вақти 7 минут 18,1 секундга тенг. Иккинчи ўринни эгаллаган ленинградлик Л. Кошель 7.21,2 секунд натижа кўрсатди.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

Олмаотада Бутуниттифоқ ёшлар ўйинлари программаси бўйича ўтказилган классик кураш мусобақалари ниҳоясига етди. Команда ҳисобида Грузия спортчилари биринчи ўринни эгаллашди. Мусобақада иштирок этган республикамиз вакиллари шахсий ҳисобда бирорта ҳам ғалаба қозона олганлари йўқ. Команда ҳисобида Узбекистон коллективи Ленинград, Тожикистон, Қирғизистон, Литва ва Молдавия командаларини ортда қолдириб, 12-ўринни эгаллади.

* * *

Футбол бўйича жаҳон биринчилигининг биринчи Жанубий Америка саралаш группасига кирган командалар ўйинларини бошлаб юборишди. Бу группага Уругвай, Колумбия ва Эквадор командалари кирган. Ҳозирча улардан бирортаси ҳам ғалабага эришолмади. Боготада бўлиб ўтган Колумбия ва Эквадор командаларининг учрашуви 1:1 ҳисобида тугади. Шу ерда бўлиб ўтган Колумбия—Уругвай учрашувида эса ҳисоб очилгани йўқ.

СУРАТДА: бурчакдан тўп тепилди. М. Нуриддинов фотоси.

Ҳар тўғрида

ОҚ ИЛОН

БУХАРЕСТ. Ғарбий Карпатнинг торфли ботқоқликларида Руминияда биринчи марта оқ илон топишди. Унинг узунлиги 80 сантиметрдан ошади. Шу хилдаги илонларга хос барча аломатлари—елкасида ўрол, бошида крест бор, думи калта ва йўғон. Тоғлик жойларда бундай оқ илон учраши илмий парадокс ҳисобланади, чунки баландликка кўтарилган сайин илоннинг туси қорайиб боради. Денгиз юзидан 1000 метрдан ошиқ баландликда ҳали ҳеч ерда оқ илон учрамаганди.

В.КЛИМЕНКО.

САЁЗЛИККА БОТИБ ҚОЛДИ...

ЛОНДОН. Темза дарёсига кириб келган 20 метрли китни энг ашаддий балиқчилар ҳам кўришмаганди. У Дагенемдаги «Форд» автомобиль заводлари яқинида саёзликка ботиб қолди. Ут ўчирувчилар ва дарё полицияси 3 соат оғир меҳнат қилганидан сўнг денгиз кити чуқур жойга ўтказилди. Кит денгизга чиққунча уни соқчи катер кузатиб борди. Темза оғзидан Дагенемгача дарёдаги масофа тахминан 30 миль (50 километр чамаси) келади.

(ТАСС).

● *Суд залидан*

Қимматга тушган саёҳат

Бу тўрттала нусханинг феъл-атвори деярли бир хил. Константин Петрович Ким, Александр Иксанов, Минаҳмад Шамшуваров, Иван Николаевич Чжанлар бирор ишни дўндириб, раҳмат эшитганларини эслолмайдилар. Уларга кайф-сафо бўлса бас.

Тўрт ҳамтовоқ кайф-сафо учун пул топиш мақсадида «Самарқанд» автостанциясига келишади. К. П. Ким «93 — 77 ТНД» маркали такси машинаси олдига бориб:

— «Спутник» шаҳарчасига олиб бориб қўя олмайсизми?—деб сўради. Ярим йўлда эса шофёрга пичоқ ўқталишди.

— Борингни чиқар!

Кутилмаган ҳужумдан гангиб қолган Алиев 32 сўм пулни чиқариб берди. Лекин, жиноятчиларга пул озроқ кўринди. Дўқ-пўписа билан яна 30 сўм пулни шилиб олишди.

Машина маршрутини ўзгартиб, Янгийўл томон йўл олди. Яхшигина «қизиб» қолган муштумзўрлар Алиевнинг «масаласини» муҳокама қилиб боришарди.

— Бу галварсни... — Иксанов шерикларига «тинчитиш керак» деган маънода ишора қилди.

— Ҳали вақт бор... — совуққонлик билан қўл силтади Ким.

«Сайёҳлар» Янгийўл, Оққўрғон, Уртачирчиқ, Бектемирни айланиб яна Тошкентга келишди. И. Н. Чжан уйига етганларида ёмғир авжига чиққан эди. Ана шу ёмғир Алиевнинг ҳаётини сақлаб қолди. Машина сирпанчиқ йўлда издан чиқиб кетиб, ариққа тушиб кетди. Жиноятчилар шофёрни қолдириб, шерикларининг уйига киришди.

Алиев пайтдан фойдаланиб, Сергели район ички ишлар бўлимига хабар берди.

Жиноятчилар қўлга тушди. К. П. Ким, А. Н. Иксановлар 15 йил, И. Н. Чжан, М. Шамшуваровлар 12 йилдан озодликдан маҳрум қилиндилар.

Саёқлик, безорилик ҳамиша ана шундай аянчли тугайди.

Э. ЙЎЛДОШЕВ.
Республика Олий судининг катта консультанти.

Реклама ва эълонлар

Кино

2 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ВОСТОК», ҲАМЗА номли, (кечқурун), «СПУТНИК» (кеч соат 20.00 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 18.00, 20.45 минутда), «КЎКЧА» (кеч соат 17.20, 20.30 минутда), НАВОИЙ номли (кеч соат 17.20, 20.30 минутда), «МОСКВА» (кеч соат 18.00 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 18.00, 21.00 да);

Текумзе — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кечқурун), «ЧАЙКА» (кеч соат 20.00, 21.45 минутда), «МОСКВА» (кеч соат 21.00 да);

Лаутарлар — «СПУТНИК» (кеч соат 18.00, 21.00 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — КИРОВ номли;
Севги ёши — «РАКЕТА»;
Текумзе — «ФЕСТИВАЛЬ»;

3 ИЮЛДА

ҚИШКИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ, «ВОСТОК», ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 11.00, кундуз соат 14.00, 17.00 да). «СПУТНИК» (эрталаб соат 11.00, кундуз соат 14.00, 17.00, кеч соат 20.00 да), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12.00 ,15.00, кеч соат 18.40, 20.45 да), «КЎКЧА» (эрталаб соат 11.00, кундуз соат 14.00, 17.20, кеч соат 20.30 минутда), НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10.40, кундуз соат 14.00, 17.20, кеч соат 20.30 минутда), «МОСКВА» (кундуз соат 15.00, кеч соат 18.00 да), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кеч соат 18.00, 21.00 да);

Текумзе — «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (эрталаб соат 9.30, кеч соат 20.00, 21.45 минутда), «МОСКВА» (эрталаб соат 10.00, 11.30, кундуз соат 13.00, кеч соат 21.00 да). «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12.00, 14.00, 16.00 да);

Лаутарлар — «СПУТНИК» (кундуз соат 12.00, 15.00, кеч соат 18.00, 21.00 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — КИРОВ номли;
Севги ёши — «РАКЕТА»;
Текумзе — «ФЕСТИВАЛЬ»;

ФРУНЗЕ САВДО МАРКАЗИ САНОАТ МОЛЛАРИ БИЛАН САВДО ҚИЛУВЧИ СОТУВЧИЛАР ТАЙЁРЛАЙДИГАН олти ойлик курсларга

УҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

8—10 синфни битирган, 17 ёшдан 22 ёшгача бўлган, Тошкент шаҳрида яшовчи йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқувчиларга 45 сўмдан 54 сўмгача стипендия тўланади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар топширилади: директор номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисида гувоҳнома, мактаб ёки сўнгги иш жойидан характеристика, таржимаи ҳол, 2 дона фотосурат (6х9см), турар жойидан справка.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Шота Руставели кўчаси, 53-уй, кадрлар бўлими (2, 3 ,6, 18, 54, 56-автобуслар, 2, 6, 13, 15, 16-троллейбуслар, 9, 7, 11, 14, 24-трамвайларнинг «Театральная» бекати).

«УЗГЛАВМЕХАНИЗАЦИЯ» ТАРМОҚЛАРАРО ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИ ҲУЗУРИДАГИ ДАВЛАТ ЛОЙИҲА КОНСТРУКТОРЛИК-ТЕХНОЛОГИК БЮРОСИГА

1-тажриба бўлимида ва 2-тажриба бўлимида ишлаш учун токарлар, фрезеровкачилар, шлифовкачилар, рандаловчилар, асбобсоз ва йиғувчи слесарлар, электр пайвандчилар, прессловчилар, металл кесувчилар, дурадгорлар, ёғоч бўйича моделчилар, пармаловчилар;

конструкторлик ва технологик бўлимларида ишлаш учун барча категориялардаги инженер-технологлар, инженер-конструкторлар

КЕРАК

УЗБЕКИСТОН КУРЛАР ЖАМИЯТИГА АППАРАТДА ишлаш учун

молиячилар, план бўлимининг экономисти, жисмоний тарбия бўйича ташкилий бўлимнинг катта инструкторлари, катта бухгалтер-ревизорлар

КЕРАК

Ҳар кварталда 40 процент миқдорида прогрессивка тўланади.

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй —Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

ҲУРМАТЛИ ХАРИДОРЛАР!

«ТАШТЕКСТИЛЬ-ШВЕЙТОРГ»

маълум қиладики, В. И. Ленин проспекти, Ц-5 квартали, 67-уйда жойлашган 43-магазин дам олиш кунисиз

ИШЛАЙДИ.

Магазин савдосида ёзги мавсум учун тикилган **буюмлар, кўйлаклар, блузкалар, аёллар шимлари, ип-газлама, шерсть ва сунъий газламалардан тикилган кўйлаклар**

МАВЖУД.

Магазинда сиз эркакларнинг оч рангли импорт ва маҳаллий костюмларини харид қилишингиз мумкин.

Бу ерда доим **турли-туман ип-газлама, шерсть ва шойи газламалар мавжуд.**

МАГАЗИНГА ТАКЛИФ ҚИЛАМИЗ!

«ТАШТЕКСТИЛЬШВЕЙТОРГ».

Телевизор

2 ИЮЛЬ

Душанба

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 Болалар учун мультфильм. 18.55 Совет Армияси жангчилари учун. «Курск жангининг 30 йиллигига». 19.25 «Ҳамма билган номаълум киши». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 1-серияси. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. **Узбек тилида:** 20.45 Оламда нима гап? 21.10 Ўн минут музика. 21.20 «Ахборот» информацион программаси. 21.40 Бир актёр театри. М. Горький. «Инсон». **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.30 Дала ишлари кундалиги. 22.40 Ўзбек куйларидан концерт.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 СССР Давлат Академик симфоник оркестрининг концерти. Дирижёр СССР халқ артисти Е. Светланов. Солистка РСФСР халқ артисткаси Г. Олейниченко. 19.30 «Фёдор Гладков». Ёзувчи туғилган куннинг 90 йиллигига бағишланган кўрсатув. 20.05 «Ўз ҳақингда менга сўйлаб бер». Бадиий фильм. **Тошкент кўрсатади Рус тилида.** 22.00 «Ўзбек шоирларининг янги таржималари». Тошпўлат Ҳамид. «Олтин дарвоза». Достон-репортаж. 22.20 Реклама ва эълонлар.

Учинчи программа 18.00 дан Душанба кўрсатади.

4 БЕТ ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
2 ИЮЛЬ, 1973 й.

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КЎЧАСИ, 15-УЙ,

ИНДЕКС 64579. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—00581. Нашр В—2515.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33.02-49 дан 33.02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81.42.